

Maahanmuuttajataustaisten nuorten erityisongelmat päihteiden käytöstä

Ibrahim Abukar Mohamed

2024 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Maahanmuuttajataustaisten nuorten erityisongelmat päihteiden käytöstä

Ibrahim Abukar Mohamed
Sairaanhoitajakoulutus
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2024

Maahanmuuttajataustaisten nuorten erityisongelmat päihteiden käytöstä

Maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteidenkäyttö on monivaiheinen ilmiö, johon vaikuttavat kulttuuriset, sosiaaliset ja yhteisölliset tekijät. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteidenkäyttöä ja siihen liittyviä ongelmia. Opinnäytetyössä selvitettiin, mitkä tekijät johtavat päihdeongelmiin ja tunnistamaan riskitekijöitä, jotka voivat altistaa nuoria päihteiden käytölle. Opinnäytetyö toteutettiin kuvaileva kirjallisuuskatsauksena. Aineisto haettiin seuraavista tietokannosta Laurea Finn, EBSCO, CINAHL, ProQuest ja Google Scholar. Aineisto analysoitiin teemoittelemalla.

Keskeisiksi teemoiksi analyysissä nousivat kulttuuriset tekijät, sosiaalinen syrjäytyminen, perheen vaikutus sekä terveydelliset vaikutukset nuorten hyvinvointiin. Kulttuuriset tekijät vaikuttavat nuorten sopeutumiseen ja identiteetin rakentamiseen, mikä puolestaan voi altistaa heidät päihteiden käytölle. Sosiaalinen syrjäytyminen, kuten eristäytyminen yhteiskunnasta tai vaikeudet koulutuksessa ja työelämässä, lisää riskiä päihteiden käytön kehittymiselle. Perheen rooli on merkittävä, sillä perheen tuki ja arvot voivat joko ehkäistä tai edistää päihteiden käyttöä. Terveydelliset vaikutukset liittyvät niin fyysisiin kuin psyykkisiin ongelmiin, joita päihteiden käyttö voi aiheuttaa nuorille.

Johtopäätöksissä todettiin, että maahanmuuttajataustaisilla nuorilla on kantaväestöön verrattuna suurempi riski kohdata elämäntilanteita, jotka voivat altistaa heidät päihteiden käytölle. Työn tulokset voivat toimia pohjana jatkotutkimuksille, joissa olisi tärkeää kuulla nuorten omia näkemyksiä ja kehittää heidän tarpeitaan vastaavia tukitoimia.

The special problems of young people with an immigrant background regarding the use of substances

Year

2024

Pages

42

The substance use of young people with an immigrant background is a multifaceted phenomenon influenced by cultural, social, and communal factors. The purpose of this thesis was to describe the substance use of young people with an immigrant background and the related problems. The thesis aimed to identify the factors that lead to substance abuse issues and recognize the risk factors that may predispose young people to substance use. The study was conducted as a descriptive literature review. The data was retrieved from the following databases: Laurea Finna, EBSCOhost, CINAHL, ProQuest, and Google Scholar. The data was analysed using thematic analysis.

The key themes identified were cultural factors, social exclusion, the influence of family, and the health impacts on the well-being of young people. Cultural factors affect young people's adaptation and identity development, which in turn can make them vulnerable to substance use. Social exclusion, such as isolation from society or difficulties in education and working life, increases the risk of developing substance use problems. The role of family is significant, as family support and values can either prevent or encourage substance use. Health impacts are related to both physical and psychological problems that substance use may cause in young people.

The conclusions indicated that immigrant-background youth face a higher risk of encountering life challenges compared to the native population, which can expose them to substance use. The results of this thesis can serve as a foundation for further research, where it is important to hear the perspectives of youth and develop support measures tailored to their needs.

Keywords: immigrant youth, intoxicants, prevention

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Maahanmuuttajanuori Suomessa	7
3	Päihteet	8
3.1	Vesipiippu (shiisha)	8
3.2	Nuuska ja tupakka	9
3.3	Alkoholi	10
3.4	Huumeet.....	11
3.5	Stimulanttien käyttötavat ja vaikutukset.....	13
3.6	Opiaattien käyttötavat ja terveysvaikutukset	13
3.7	Kannabistuotteiden käyttötavat ja terveysvaikutukset	14
4	Huumeiden käyttö maahanmuuttajataustaisten nuorten keskuudessa	15
4.1	Maahanmuuttajataustaisten nuorten huumeiden käytön yleistyminen.....	16
4.2	Huumeiden käytön syyt ja motiivit	17
4.3	Kulttuuriset ja sosiaaliset tekijät huumeiden käytön taustalla.....	18
4.4	Yleisimmät huumeet ja niiden vaikutukset.....	19
4.5	Terveydelliset vaikutukset.....	20
4.6	Perheen ja yhteisön vaikutus.....	20
4.7	Kulttuuriset tekijät ja identiteetit	21
4.8	Sosiaaliset ja taloudelliset seuraukset	22
4.9	Huumeiden käytön vaikutukset koulutukseen ja työllistymiseen.....	22
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	23
6	Opinnäytetyön toteutus	23
6.1	Kirjallisuushaku ja aineiston valinta.....	23
6.2	Aineiston analysointi.....	25
7	Tulokset	26
7.1	Kulttuuriset tekijät	26
7.2	Sosiaalinen syrjäytyminen	26
7.3	Perheen ja yhteisön vaikutus.....	26
7.4	Terveydelliset vaikutukset.....	27
8	Pohdinta	27
8.1	Luotettavuus.....	28
8.2	Eettisyys	29
8.3	Johtopäätökset	29
	Lähteet.....	33
	Kuvio	40
	Liitteet	41

1 Johdanto

Maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käyttö on monitahoinen ja ajankohtainen ilmiö, joka herättää huolta niin yhteiskunnassa kuin terveydenhuollossakin. Nuoret maahanmuuttajat kohtaavat usein erityisiä haasteita, kuten kulttuurisia eroja, sosiaalista syrjäytymistä ja identiteettikriisejä, jotka voivat merkittävästi vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa ja elämänlaatuunsa. (Nortio 2020, 2009-2029.)

Opinnäytetyön tavoitteena on kuvata maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käyttöä ja siitä seuraavia ongelmia. Lisäksi pyritään tarkastelemaan päihdeongelmiinjohtavia syitä maahanmuuttajataustaisten nuorten keskuudessa, tunnistamaan riskitekijöitä sekä löytämään keinoja varhaiseen puuttumiseen. Varhainen puuttuminen voi tapahtua esimerkiksi koulussa, jossa opettajat ja muu henkilökunta voivat havaita mahdolliset päihdeongelmat ja ohjata nuoret tarvittaessa hoitoon.

Opinnäytetyössä tarkastellaan aiempaa tutkimusta ja kirjallisuutta, jotka käsittelevät maahanmuuttajataustaisten nuorten päihdeongelmia, näiden ongelmien syitä sekä mahdollisia ratkaisuja. Aineiston valinta on toteutettu huolellisesti hyödyntäen luotettavia tieteellisiä tietokantoja ja rajaamalla aineistoa sen relevanssin ja julkaisuvuoden perusteella.

Opinnäytetyön pyrkii hahmottelemaan maahanmuuttajataustaisten nuorten kohtaamia erityishaasteita päihteenkäytön näkökulmasta, tarkastellen yhteiskunnallisia, perheen sisäisiä sekä yksilöllisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat heidän kokemuksiinsa ja päihteiden käytön riskeihin. Maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käyttö on monimutkainen ja herkkä aihe, joka vaatii syvällistä ymmärrystä eri tekijöiden vaikutuksesta. (Valkendorff et al., 2020.)

On tärkeää huomioida, että nuorten päihteiden käyttö ei tapahdu irrallaan muusta elämästä, vaan se on usein seurausta useiden eri tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Näitä tekijöitä voivat olla esimerkiksi perhesuhteet, koulukiusaaminen tai taloudelliset vaikeudet. Näiden tekijöiden ymmärtäminen on avainasemassa, kun pyritään kehittämään tehokkaita ennaltaehkäisy- ja interventiostrategioita. (Väisänen, A.-M., & Lanås, M. s. 3-17. 2023.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa syvällistä tietoa, joka voi auttaa kehittämään palveluja ja tukitoimia maahanmuuttajataustaisille nuorille. Opinnäytetyö tarjoaa myös näkökulmia siihen, miten yhteiskunta voi paremmin tukea näitä nuoria heidän kohtaamissaan haasteissa. Opinnäytetyön tulokset voivat auttaa kehittämään nuorisotyötä, terveydenhuoltoa ja sosiaalipalveluita paremmin nuorten tarpeita vastaaviksi. On tärkeää, että nuorten ääni kuuluu ja heidän tarpeensa huomioidaan palveluita suunniteltaessa.

2 Maahanmuuttajanuori Suomessa

Maahanmuuttajat ovat henkilöitä, jotka siirtyvät toiseen maahan pysyvästi tai väliaikaisesti. Ulkomaalaistaustaiseksi määritellään henkilö, joka on syntynyt ulkomailla tai jonka toinen tai molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. (Ahmad, A., 2020.) Suomessa maahanmuuttajien määrä on kasvanut viime vuosina, mikä johtuu monissa syistä, kuten humanitaarisesta maahanmuutosta, Suomen tarjoamista työmahdollisuuksista koulutuksesta ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Maahanmuuttajat voivat olla monenlaisia, kuten työntekijöitä, opiskelijoita, vanhempia tai lapsia. (Sutela, 2023.)

Maahanmuuttajien määrä Suomessa on kasvanut viime vuosina, mikä on johtanut siihen, että maahanmuuttajista on tullut yhä tärkeämpi tekijä Suomen kehityksen kannalta. Maahanmuuttajat ovat tärkeitä, koska he tuovat uutta tietoa, kokemusta ja perspektiivejä, jotka voivat edistää maan kehitystä ja monimuotoisuutta. Suomi tarjoaa maahanmuuttajille monenlaisia tukipalveluita integroitumisen helpottamiseksi, kuten kielikursseja, työllistymis- ja asumisneuvontaa sekä erilaisia sosiaalisia tukiverkostoja. Kuitenkin maahanmuuttajat voivat myös kohdata haasteita, kuten kielitaidon, työllistymisen ja kulttuuristen eroja vuoksi. (Baumgartner, 2023.)

Päihteiden käyttö on yksi merkittävimpiä terveyshaittoja, joita maahanmuuttajataustaisten nuorilla on. Esimerkiksi maahanmuuttajanuorista on havaittu, että 42 % miehistä ja 33 % naisista on käyttänyt kannabista. Turvapaikanhakijanuorilla on suurta vaihtelua päihteiden käytössä, mutta niiden keskiarvo on korkeampi kuin suomalaisilla nuorilla. (Eid & Castaneda 2023, 37-39.)

Nuoruus ikävaiheena maahanmuuttajalle Suomessa voi olla monimutkainen ja haasteellinen, sillä maahanmuuttajataustaisten nuorten terveydessä, hyvinvoinnissa ja kasvussa on havaittu erityisiä haasteita. Näitä haasteita voivat muodostaa esimerkiksi päihteiden käyttö, syrjintä, fyysinen väkivalta ja mielenterveyshäiriöt. Lisäksi maahanmuuttajataustaisten nuorten kouluterveyskyselyn tulosten mukaan he kokevat useammin keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa ja koulukasvu ympäristön olevan heille turvattomampaa muihin nuoriin verrattuna. (Eid & Anu Castaneda 2023, 18-22.)

Nuoret, joilla on tausta muualta kuin Suomesta, kokevat hyvinvoinnissaan merkittäviä sukupuolieroja. Lisäksi päihteiden käyttöön liittyvät haasteet ovat merkittävä osa tätä kuvaan. Maahanmuuttajataustaisilla nuorilla on useammin vaikeuksia keskusteluissa vanhempiensa kanssa ja kokevat ympäristönsä turvattomammaksi verrattuna muihin nuoriin. On tärkeää tarkastella tarkemmin päihteiden käyttöä ja siihen liittyviä tekijöitä tässä ryhmässä, jotta voidaan tarjota tarvittavaa tukea ja ehkäisytoimenpiteitä (Matikka, Wikström, Halme. 2015.)

Joidenkin nuorten kasvuympäristö on turvattomampi varattuna heidän ikätovereihinsa. He kohtaavat muita useammin koulukiusaamista ja saattavat jäädä ilman ystäviä. Vapaa-ajan aktiviteetit ovat tärkeitä nuoren kehitykselle, mutta ulkomaalaistaustaiset nuoret kohtaavat usein eriarvoista kohtelua myös vapaa-ajan harrastuksissa, mikä saattaa vähentää heidän innostustaan osallistua niihin. (Turkia, 2022.)

Suomessa asuvien maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kohdalla perhesyyt ovat yleisimpiä syitä muutolle. Erityisesti naiset ja alle 15-vuotiaat lapset muuttavat usein perheensä mukana. Maahanmuuttajaperheet ovat hyvin moninaisia ja eroavat toisistaan muun muassa muuton syiden, nykyisen elämäntilanteen, perhekoon ja sosiaalisten verkostojen suhteen. Maahanmuutto ja vanhemmuus uudessa maassa tuo usein eteen haastavia ja stressiä. Nuoret tarvitsevat tukea terveyden ja hyvinvoinnin säilyttämisessä, sosiaalisen ja psyykkisessä kehityksen tukemisessa sekä oppimiseen ja koulutuksen etenemisessä. Luotettavien tukihenkilöiden rooli on tärkeä ja ammattilaisten rooli voi korostua muun muassa keskustelua tarjoavina turvallisin aikuisina. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.)

3 Päihteet

Päihteet ovat aineita, jotka vaikuttavat keskushermostoon ja voivat muuttaa ihmisen mielialaa, aistimuksia, havaintoja tai käyttäytymistä. Päihteet voivat olla laillisia tai laittomia ja niiden käyttöön liittyy sekä fyysisiä että psyykkisiä riskejä. Yleisimmät päihteet ovat alkoholi, tupakka ja huumeet, mutta myös lääkkeiden väärinkäyttö kuuluu tähän kategoriaan (Tiihonen, Ojansuu & Lehti, 2021.)

Nuorten vakavat väkivaltarikokset ovat monivaiheinen ongelma, joka vaatii, laajaalaista yhteistyötä yhteiskunnalta, perheiltä, kouluilta ja muilta tahoilta, jotta ongelmaan voidaan puuttua tehokkaasti ja nuori voidaan tukea oikeiden valintojen tekemisessä. Päihteiden käytöllä on monenlaisia vaikutuksia nuorten fyysiseen ja henkiseen terveyteen. Se voi heikentää keskittymiskykyä, oppimiskykyä ja sosiaalisia suhteita. Pitkäaikainen käyttö voi johtaa riippuvuuteen sekä vakaviin terveysongelmiin. (Häkkinen, Niemelä & Väänänen, 2022.)

3.1 Vesipiippu (shiisha)

Vesipiippu, joka tunnetaan myös nimellä (shiisha tai hookah) on laite, jolla poltetaan yleensä makuja sisältävää tupakkaa. Vesipiipun käyttö on lisääntynyt nuorten keskuudessa, sillä se tarjoaa viehättävän ja usein sosiaalisen kokemuksen. Sen käyttö voi johtaa riippuvuuden kehittymiseen ja addiktiiviseen käyttäytymiseen. Vesipiippu on peräisin Afrikasta tai Aasiasta ja on vuosisatoja vanha tupakointimenetelmä. Sitä käytetään erityisesti yhteisissä tilaisuuksissa, kuten yhteistupakoinnissa ja vesipiippukultuurin erikoistuneissa kahviloissa ja baareissa, jotka sijaitsevat usein yliopistojen kampusten läheisyydessä. (Kienhuis & Talhout, 2020.)

Vesipiipun käyttö on kasvava huolenaihe nuorten aikuisten parissa maailmanlaajuisesti. Vaikka nuoret ovat tietoisia sähkösavukkeista, suurin osa heistä on kokeillut niitä. Sähkösavukkeita on kokeillut ainakin kerran enemmän 14-18-vuotiaista pojista kuin tytöistä. (Maziak et al., 2014.)

Vesipiipussa käytetty tupakka vaihtelee suuresti, ja sen maku ja tuoksu voivat olla makeita ja muistuttaa suitsuketta. Vesipiippu voi aiheuttaa voimakkaan nikotiiniriippuvuuden ja muita terveysongelmia, kuten savukkeiden polttaminen. Vaikka jotkut saattavat pitää vesipiipun käyttöä vähemmän haitallisena kuin savukkeiden polttamista, terveysviranomaisten näkemykset voivat olla erilaisia. Tämä johtuu siitä, että vesipiippua käytetään usein pitkäkestoisesti, mikä lisää altistumista nikotiinille ja haitallisille aineille. (Milja Forss, 2021, S 14-15.)

Tutkimukset ovat osoittaneet, että vesipiipun polttaminen on yhtä haitallista keuhkoilla ja hengitykselle kuin tavallinen tupakointi. Tärkein terveysriski vesipiipussa on hiili, sillä sen palaessa syntyy häkää syöpää aiheuttavia aineita riippumatta käytetystä seoksesta. Vesipiipun polttaminen on liitetty muun muassa keuhkosityöpään, hengityselinsairauksiin, alhaiseen syntymäpainoon ja hammassairauksiin. Tuoreimpien tutkimusten mukaan vesipiippu voi myös aiheuttaa keuhkohtaumatautia. Maailman terveysjärjestö WHO on ilmaissut huolensa vesipiipun käytön lisääntymisestä ja antoi vuonna 2005 lausunnon sen mahdollisista terveysriskeistä. Lisätutkimuksia on tehty riskien selvittämiseksi. Vesipiipun käyttö on erityisen houkuttelevaa nuorille, mikä voi johtaa pitkäaikaiseen tupakointiin ja nikotiinialtistukseen. On tärkeää tiedostaa, että vesipiippu voi aiheuttaa merkittäviä terveysongelmia ja johtaa voimakkaaseen riippuvuuteen, joten sen käyttöön tulisi suhtautua vakavasti. (World Health Organization, 2015.)

3.2 Nuuska ja tupakka

Nuuskan käyttö nuorten keskuudessa on herättänyt huolta terveysriskeistä, sillä se voi johtaa voimakkaaseen nikotiiniriippuvuuteen. Vaikka tupakoinnin kokonaiskulutus on vähentynyt, nuuskaaminen on selvästi lisääntynyt Suomessa 2000-luvulla, erityisesti ammattiin opiskelevien poikien keskuudessa. Päivittäinen nuuskaaminen on yleistä näiden ryhmien keskuudessa, ja markkinoille on tullut uusia, voimakkaampia tuotteita, mikä lisää terveysriskejä, erityisesti nuorten keskuudessa. (Salomäki ym., 2013.)

Suomessa käytetty nuuska on pääosin ruotsalaista tyyppiä ja sitä käytetään suun alueella annospusseina tai irtonuuskana. Nuuska sisältää nikotiinia, joka addiktoivaa ja haavallista terveydelle, erityisesti nuorille, joiden aivot ovat kehittymässä. Nuuskan laitton tuonti Suomeen on yleistä, ja tämä nuuska päätyy usein alaikäisten käsiin katukaupassa. Nuuska koostuu pääasiassa jauhetusta tupakasta ja siihen lisätään erilaisia aineita, kuten makuaineita ja säilöntäaineita. (Wickholm ym., 2012.) Nuuskan käytön pääasialliset terveyshaitat liittyvät suun alueelle, kuten limakalvojen vaurioihin, ientulehdukseen ja hampaiden ongelmiin. Lisäksi se voi

aiheuttaa sydämen terveysongelmia, kuten valtimoiden ahtautumia. Keskustelu nuorten kanssa tupakka- ja nikotiinituotteiden haitoista on tärkeää, ja nuoria tulee kannustaa pysymään erossa näistä tuotteista. Suomessa nuuskan ostaminen ja hallussapito alle 18-vuotiailta on laitonta, ja siitä seuraa rangaistus sakkojen muodossa. Nuuskan käyttö nuorten keskuudessa on kuitenkin yleistä ja ongelmallista. (Piispa, 2018.)

Nuuskan käytön kiihdyttää pulssia ja nostaa verenpainetta, mikä voi vahingoittaa sydäntä ja valtimoverisuonia. Pitkäaikainen nuuskan käyttö voi lisätä riskiä sairastua esimerkiksi diabetekseen ja syöpiin. On tärkeää edistää tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön vähentämistä ja tarjota tukea niiden lopettamiseen kaikissa ympäristöissä, jotta voidaan suojella nuorten ja aikuisten terveyttä ja ehkäistä vakavia terveysongelmia. (Venäläinen ym., 2019.)

Tupakan tai nikotiinin käyttöön liittyvät mielenterveyshuolet sisältävät sen, että masentuneiden nuorten tupakointi on kaksinkertaista verrattuna yleiseen väestöön. Masennusta sairastavilla on suurempi riski aloittaa tupakointi uudelleen lopettamisen jälkeen. Tupakoinnin lopettaminen ja nikotiinivieroitus voivat aiheuttaa masennusjaksoja, stressistä johtuvaa ärtyneisyyttä ja lisääntyneitä jännittyneisyyttä. (Picciotto et al., 2015.)

3.3 Alkoholi

Alkoholi on aktiivinen aine fermentoiduissa juomissa, kuten viinissä, oluessa ja viskissä. Alkoholin kyky parantaa yhteisöllisyyttä on tehnyt siitä merkittävän elementin monissa maissa sekä yhteiskunnallisesti että kulttuurisesti. Alkoholin kulutus on yleisesti hyväksyttyä ja laillista useimmissa maissa, vaikka monilla muilla kreatiivisilla aineilla on erilaisia rajoituksia. Alkoholi on kuitenkin yhteydessä moniin yhteiskunnallisiin ongelmiin, kuten liikenneonnettomuuksiin, väkivaltaan, perheväkivaltaan ja rikoksiin. Alkoholin myynti ja kulutus ovat laillisia useimmissa maissa, mutta sääntelyä on olemassa, kuten ikäraajat alkoholin myynnissä ja kulutuksessa, sekä lait, jotka kieltävät julkisen alkoholin kulutuksen ja ajoneuvonkuljettamisen päihtyneenä. Alkoholin liiallinen käyttö voi aiheuttaa monia ongelmia, kuten aivojen kehityksen häiriintyminen nuorilla, joilla elimistö on yhä kehitysvaiheessa. (Mäkelä & Niemelä, 2022.)

Alkoholin toimittaminen alle 18-vuotiaille ja väkevien alkoholijuominen hallussapito alle 20-vuotiailta on kielletty monissa maissa. Nämä ikäraajat on asetettu lakiin, sillä nuoret ovat alttiimpia alkoholimyrkytyksille ja tapaturmille humalassa ollessaan. Nuorten aivojen kehityksen vuoksi alkoholi on erityisen haitallista. Nuoren aivot ovat vielä kehitysvaiheessa, joten alkoholi on erityisen haitallista heille. Alkoholinkäytön aloittaminen nuorena lisää merkittävästi riskiä kehittää alkoholiongelmia aikuisena. (Tarnanen ym., 2015.)

Nuorten alkoholinkäytön valvonta on tärkeää, ja vanhempien on huolehdittava siitä, etteivät nuoret pääse käsiksi alkoholiin omavaltaisesti. Lisäksi vanhempien tulisi seurata nuorten rahankäyttöä ja varmistaa, etteivät he saa liikaa taskurahaa. Nuorten suhtautuminen alkoholiin

on monimutkaista. Vaikka nuoret suhtautuvatkin ikäistensä alkoholinkäyttöön yleisesti hyväksyvästi, humalajuomien suhteen on havaittu kiristymistä. Nuorten kulttuurissa alkoholin käyttö on yleistä, ja heidän lähimmässä ystäväpiirissään alkoholin käyttöön suhtaudutaan usein myönteisesti. (Allen et al., 2020.)

Alkoholi on hermomyrky, ja sen käyttö voi aiheuttaa terveyshaittoja, kuten heikentynyttä työmuistia, tarkkaavaisuutta ja tilan hahmottamista. Alkoholin käyttö alaikäisenä lisää päihde- ja mielenterveysongelmien sekä ennenaikaisen kuoleman riskiä aikuisena. Lisäksi alkoholi lisää tapaturmariskiä. Nuorten alkoholinkäyttö ja sen vaikutukset ovat monimutkaisia ja vaativat huomiota sekä kouluissa että kotona. Vaikka nuoret suhtautuvatkin alkoholiin yleisesti hyväksyvästi, on tärkeää tiedostaa alkoholin käytön merkittävät terveyshaitat ja sosiaaliset ongelmat. (Mäkelä & Niemelä, 2022.)

Suomessa alkoholin käyttötavat ovat muuttuneet viime vuosina ja säännöllinen alkoholikäyttö, eli vähintään viikoittain, vähentynet niin miehillä kuin naisille. Vuonna 2023 viikottain alkoholi käyttävien osuus oli miehillä 48 prosenttia ja naisille 22 prosenttia. Nuorten alkoholin käyttö Suomessa on vähentynyt merkittävästi viime vuosikymmenien aikana. Vuonna 1999 raittiiden 15-16-vuotiaiden osuus oli 14 %, mutta vuoteen 2019 mennessä tämä osuus oli kasvanut 40 %. Myös viime kuukauden aikana humalaan juoneiden nuorten osuus väheni samassa ajanjaksossa 48 %:sta 22 %. (Rissanen, 2019, 6-10.)

Kuitenkin vuosien 2015 ja 2019 välillä nuorten raittiuden lisääntyminen saattaa olla tasaantunut. Vaikka raittiiden nuorten osuus kasvoi edelleen tämän tutkimusjakson alkupuolella, muita lähteitä tarkasteltaessa alaikäisten raittiuden kasvu ei ole enää jatkunut vuoden 2017 jälkeen. Tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että nuorten alkoholinkäyttö on vähentynyt pitkällä aikavälillä, mutta viime vuosina väheneminen on hidastunut tai pysähtynyt. (Käypä hoito, 2018.)

Alkoholin pitkäaikaisesta käytöstä aiheutuvan kohtalaisen terveysriskien rajan ylitti Suomessa vuonna 2023 miehistä 15 prosenttia ja naisista yhdeksän prosenttia. Nämä tiedot korostavat alkoholin käytön ja sen vaikutukset, sekä sen, että vanhemmat ja yhteisö voivat auttaa nuoria ymmärtämään alkoholin riskejä ja vaikutuksia heidän elämäänsä. (Härkönen, 2024.)

3.4 Huumeet

Huumeet tai huumausaineet ovat aineita, jotka vaikuttavat keskushermostoon, joko lamauttavasti tai stimuloivasti. Tiettyjä aineita, kuten kannabis, heroini, amfetamiini ja LSD, käytetään päihtymistarkoituksessa. Kannabis rentouttaa, heroini amfetamiini piristää ja LSD aiheuttaa voimakkaita aistimuksia. Jokainen niistä aineista vaikuttaa kehoon mieleen eri tavoin. (Kauhanen & Tiihonen, 2017.)

Huumeisiin liittyy monia haittoja, kuten päihderiippuvuutta sekä riski myrkytykseen, tajunnan menetykseen tai jopa kuolemaan. Lisäksi haittoihin kuuluvat aggressiivinen käytös, altistuminen väkivallalle ja riskit liikenteessä päihtyneenä. Huumausaineiden tuotanto, salakuljetus ja kauppa rahoittavat järjestäytyntä rikollisuutta, joka kattaa muun muassa rahanpesun, ihmiskaupan ja väkivallan. Huumausaineiden viljely, kuten kokaiinin tai kannabiksen, aiheuttaa ympäristöongelmia ja heikentää köyhien maiden taloutta. Synteettisten huumeiden, kuten amfetamiinin ja MDMA:n, valmistuksessa syntyvät kemialliset jätteet ovat ympäristölle haitallisia. (Käypä hoito, 2022.)

Huumausaineiden käyttö nuorten keskuudessa, erityisesti maahanmuuttajien parissa, on kasvava huolenaihe Suomessa. Poliisin raportoimat huumausainerikokset ovat lisääntyneet voimakkaasti viime vuosina, ja erityistä huolta herättävät ne lapset ja nuoret, jotka käyttävät huumeita. Tilastot osoittavat, että huumausaineiden käyttö on kasvanut kaikissa ikäryhmissä, myös lasten ja nuorten parissa. Erityisesti nuorten tyttöjen huumeiden käyttö on lisääntynyt viime aikoina. Erityisesti nuorten tyttöjen huumeiden käyttö on noussut viime aikoina. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) jätevesitutkimukset tukevat havaintoa huumausaineiden käytön kasvusta; esimerkiksi amfetamiinin käyttömäärät ovat kasvaneet voimakkaasti vuodesta 2012 alkaen. (Danielsson, 2022.)

Kannabis on yleisin Suomessa käytetty huumausaine. THL:n vuonna 2018 tekemän kyselytutkimuksen mukaan 15-69-vuotiaasta väestöstä 24 prosenttia ilmoitti joskus kokeilleensa kannabista. Erityisesti 25-34-vuotiaiden aikuisten keskuudessa kannabiksen kokeilut ovat yleisiä, joista lähes puolet (44 prosenttia) ilmoitti kokeilleensa kannabista elämänsä aikana. Kannabiksen käyttö voi lisätä riskiä ahdistus- ja masennushäiriöiden kehittymiselle ja se on erityisen haitallista nuoruusiässä, jolloin aivojen kehitys kohti aikuisuutta on nopeaa ja herkkä päihteen vaikutuksille. Pitkäaikainen kannabiksen käyttö voi huonontaa tarkkaavaisuutta ja muistia, kasvattaa onnettomuusriskiä ja kaksinkertaistaa psykoosiin kehittymisen todennäköisyyden. On myös havaittu, että runsas kannabiksen käyttö nuoruusiässä liittyy heikompaan koulumenestykseen ja lisää syrjäytymisriskiä. (Karjalainen et al., 2024.)

Kansainvälinen järjestäytynyt rikollisuus hallitsee huumausaineiden tuotantoa, salakuljetusta ja kauppaa, ja siihen liittyy myös muita rikollisuuden muotoja, kuten rahanpesua, varastettujen tavaroiden kauppaa ja väkivaltaa. Huumeet ovat merkittävä tulonlähde kansainväliselle järjestäytyneelle rikollisuudelle ja noin puolet sen tuloista tulee huumausaineista. Huumausaineiksi katsotaan laittomat aineet, valmisteet ja kasvit, jotka on määritelty huumausaineilaisiksi. Näihin kuuluvat muun muassa laittomat kannabistuotteet, heroini, amfetamiini ja amfetamiini. Huumekuolemien määrä on ollut nousussa vuodesta 2015 lähtien. Vuonna 2022 huumeiden käytön seurauksena menehtyi 250 henkilöä, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2021. (Tilastokeskus, 2023.)

3.5 Stimulanttien käyttötavat ja vaikutukset

Stimulantit, kuten amfetamiinit ovat synteettisiä huumausaineita, jotka vaikuttavat aivoihin ja ääreishermostoon stimuloivasti eli kiihdyttävästi. Amfetamiini on synteettinen stimulantti, joka esiintyy yleensä jauheena. Sitä voidaan käyttää suun kautta, nuuskaamalla tai suonensisäisesti. Suonensisäinen käyttö on erityisen yleistä niillä, joilla on kehittynyt vahva riippuvuus aineeseen. Amfetamiini on yksi yleisimmin käytetyistä laittomista päihteistä Suomessa ja sen käyttö, osto, myynti sekä hallussapito ovat laittomia. Amfetamiini lisää erityisesti dopamiinin aktiivisuutta, mikä voi aiheuttaa valppauden tunnetta, jännitystä ja hyvää olon kokemuksia. Vaikutus voi kestää jopa kuusi tuntia. (Wu et al., 2016.)

Amfetamiini lisää verenpainetta ja nopeuttaa sydämen sykettä, mikä voi johtaa rintakipuihin, rytmihäiriöihin ja hengenahdistukseen. Käytön ei toivottuja vaikutuksia ovat usein myös levottomuus, jännitys, mielialan epävakaus ja impulsiivinen käytös. Amfetamiini voi myös aiheuttaa vainoharhaisia ajatuksia, hallusinaatioita ja väkivaltaista käytöstä, jos käyttö on jatkunut pitkään. Rungas amfetamiini käyttö vaurioittaa aivoja ja voi aiheuttaa tuhoisuutta ja vainoharhaisia ajatuksia. Amfetamiini käyttö raskauden aikana voi johtaa kohtukuolemaan, häiritä sikiön aivojen kehitystä ja altistaa sikiön aliravitsemukselle. Käytöstä aiheutuvia terveysriskejä voi vähentää välttämällä aineen suonensisäistä käyttöä ja yhdistämistä muihin piristäviin aineisiin, jotka lisäävät kehon stressireaktiota. Paras tapaa välttää riskit on pidettyä kokonaan aineen käytöstä. (Wu et al., 2016.)

Stimulantit ovat lääkkeitä ja päihteitä, jotka vaikuttavat keskushermoston dopamiinin ja noradrenaliinin vapautumiseen, mikä johtaa muun muassa euforian, itsevarmuuden lisäämiseen, fyysistä aktiivisuuden lisäämiseen ja nukkumisen ja ruoanhalujen vähentämiseen. Stimulantit ovat moninaisia ja sisältävät erilaisia aineita, kuten amfetamiinia, kationia, metyyylifenidaatin ja kationi (Khat). Stimulanttien käyttötavat ovat moninaiset, kuten nieleminen, nuuskaaminen, injektoinnin kautta, suun limakalvoilta tai peräruiskeena. (Ferré, 2013.)

Amfetamiini, joka on yksi stimulanttilääkkeiden esimerkkejä, kuuluu Suomen ja monien muiden EU-maiden yleisimmin käytettyihin päihteisiin. Amfetamiini esiintyy yleensä sulfaattisuolana, jotta käytetään nielemällä, hengittämällä nenän kautta tai pistämällä. Sen käyttö voi aiheuttaa voimakasta psyykkistä riippuvuutta ja pitkäaikainen käyttö voi johtaa stimulantti-psykoosiin. Psykoosiin liittyy usein erilaisia harhoja, kuten kuulo, haju, ääni- tai tuntoaistinharhoja, jotka yleensä häviävät aineen käytön lopettamiseen jälkeen. (Gunnar, 2023.)

3.6 Opiattien käyttötavat ja terveystaikutukset

Opiatit, kuten morfiini saadaan oopiumunikosta (*Papaver somniferum*), jonka jälkeen kuivattu maitiaisneste, oopiumi, toimii niiden valmistuksen raakaaineita. Raakaopiumista jalos-

taan morfiinia ja kodeiinia, jotta edelleen voidaan muuntaa heroiiniksi. Synteettisiä opiaatteja, kuten metadonia ja petidiiniä, kehitetään laboratorioissa. Vaikka opiaatteja on hyödynnetty lääketieteessä jo pitkään, niiden käyttöön liittyy huomattavia terveysriskejä ja riippuvuuden vaara. (Sairanen, 2015.)

Opiaattien käyttötavat ja terveysvaikutukset ovat moninaiset ja vaihtelevat käyttäjän mielen-tilasta, seurasta ja käyttötavasta riippuen. Käyttötavat voivat sisältää syömisen, polttamisen, nuuskaamisen tai suonensisäisen käytön. Opiaattien vaikutukset käyttäjäänsä vaihtelevat sen mukaan, millaisessa tunnetilassa ja seurassa niitä käytetään. Myös se, yhdistetäänkö opiaatteja muihin päihteisiin tai onko käyttäjä kokenut vai ensikertalainen, vaikuttaa merkittävästi aineen vaikutuksiin. (Nummenmaa, Tuominen, 2017.)

Opiaattien käyttö voi johtaa elimistön vaurioitumiseen. Likaiset neulat, huonot hygieniakäytännöt pistämiseen aikana ja epäpuhtaiden huumeiden käyttö voivat aiheuttaa vakavia tulehduksia. Yhteisneulojen käyttäjillä on myös kohonnut riski saada virustauteja, kuten HIV tai B- ja C-hepatiitti. Heroiinin käyttö nuuskaamalla voi puolestaan vahingoittaa nenän rakenteita. Opiaattien kipua lievittävät vaikutukset saattavat estää käyttäjää reagoimasta ajoissa fyysisiin oireisiin, kuten hammassärkyyn tai tulehduksiin, jotka voivat hoitamattomina johtaa vakaviin seurauksiin. (Kaivola, Tammisto & Ristola, 2020, 21-26.)

Opiaattien käyttö voi johtaa erilaisiin huumeiden käyttötapoihin: kokeilukäyttäjät käyttävät huumeita saadakseen tyydytystä ja irtautumista arjesta; satunnaiskäyttäjät käyttävät huumeita tilannekohtaisesti; ongelmakäyttäjät eivät pysty hallitsemaan huumeiden käyttöönsä. Opiaattien käyttö voi aiheuttaa henkistä riippuvuutta, joka ilmenee ahdistuksen, masennuksen, mielialahäiriön, fyysisiä, psyykkisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja. Heroiini ja muut opiaatit ovat erittäin vaarallisia huumausaineita, jotka vaikuttavat keskushermostoon lamaavasti. Ne tuottavat mielihyvää ja kivunlievitystä matalina annoksina käytettynä, mutta riippuvuus kehittyy nopeasti ja pakon saada ainetta enemmän. (Vartiainen P, Heiskanen T, Sintonen H, ym, 2016.)

3.7 Kannabistuotteiden käyttötavat ja terveysvaikutukset

Kannabistuotteita käytetään monin eri tavoin, kuten poltettuna, juomissa, kannabistee muodossa, kannabisleivonnaisina tai muutoin syötynä. Kannabista voi myös höyrystää kukinnosta. Kannabiksen käytön yleisiä vaikutuksia ovat mielihyvän kokemus, ajattelukyvyyn ja luovuuden lisääntyminen, ruokahalun kasva sekä rentoutumiseen tunne. Käyttö voi myös johtaa passiivisuuden lisääntymiseen, naurukohtauksiin, suun kuivumiseen ja silmien punoitukseen. Harvinaisempia vaikutuksia ovat sydämen sykkeen kiihtyminen (Häkkinen, 2023.)

Kannabiksen käytön vaikutukset ovat muun muassa rentoutuminen, uneliaisuus, ajatusten hajanaisuus sekä muistiin ja keskittymiseen liittyvät häiriöt. Yksi käyttökerta kannabista voi nostaa sydäninfarktin riskiä sydänsairauksista kärsivillä. Runsas käyttö voi altistaa masennukselle, ahdistukselle ja psykoosille sekä heikentää nuorten motivaatiota ja opiskelumenestystä. Nuorena aloitettu käyttö kaksinkertaistaa skitsofrenian riskin. (Hakkarainen P ym., 2014.)

Kun kannabista käytetään toistuvasti, keho kehittää sille sietokyvyn eli toleranssin. Päivittäinen ja säännöllinen käyttö voi johtaa ensisijaisesti psyykkiseen riippuvuuteen. Äkillinen käytön lopettaminen saattaa aiheuttaa vierotusoireita, kuten ärtyisyyttä. Ahdistusta, vapina, hikoilua, pahoinvointia ja unettomuutta. kannabisriippuvuutta hoidetaan yleensä avohoidon keinoin. Sen käyttö voi aiheuttaa pulssin kehoamista ja verenpaineen vaihtelua, mikä lisää riskiä sydän- ja verensuoniongelmiin. Cannabis voimistaa alkoholin ja eräiden muiden päihteiden vaikutuksia, mikä voi altistaa riippuvuuksille ja tapaturmille. (Häkkinen, 2023.)

Kannabis on ylivoimaisesti käytetyin huume useimmissa maissa. Suomessa kannabiksen käyttö, ostos, myynti ja hallussapito on kiellettyä. Suurimmassa osassa maita cannabis on luokiteltu huumausaineeksi ja sen käyttö sekä hallussapito on kielletty liittyen YK:n huumausaineita koskevaan yleissopimukseen. Kannabiksen käyttö kaikissa maissa on edelleen ehdottoman kiellettyä alle 18-vuotiailta. (Kannussaari & Järvinen, 2021.)

Nuorten kannabiksen käyttö on Suomessa lisääntynyt. Tämä kehitys on havaittavissa sekä nuorten tyttöjen että poikien keskuudessa. Erityisesti nuorten tyttöjen huumeiden käyttö on kasvanut merkittävästi ja tämä muutos näkyy huumausainerikosten tilastoissa. Lisäksi kannabiksen käyttö on yleistynyt myös pojilla ja moni nuori uskoo käytön olevan riskitöntä. Helppo saatavuus ja nuorten välinen uskomus siitä, että kannabiksen käyttö on normaalia ja riskitöntä, ovat osatekijöitä käytön lisääntymisessä. (Ahlström & Karvonen, 2015.)

Nuorten kannabiksen käyttö on Suomessa lisääntynyt, mutta on myös raportoitu, että päihteiden käyttö kokonaisuutena on vähentynyt koronan aikana. Tämä kehitys heijastaa monimutkaisia tekijöitä, jotka liittyvät nuorten elämäntilanteeseen, yhteiskunnalliseen kontekstiin ja terveyttä vaikuttaviin tekijöihin. (Raitasalo, K. 2024.)

4 Huumeiden käyttö maahanmuuttajataustaisten nuorten keskuudessa

Nuorten keskuudessa huumeiden käyttö on viime aikoina lisääntynyt, mikä vaatii huomioita ja toimia. Maahanmuuttajataustaisten nuorten ryhmässä huumeiden käyttö on yhdistetty usein sosiaaliseen syrjäytymiseen, taloudelliseen epävakaisuuteen ja terveyshaittoihin. (Harivainen et al., 2020.)

Ensimmäiset päihdekokeilut ajoittuivat 10-15-vuotiaille ja päihdekokeilut ja käyttö lisääntyvät iän karttuessa. Säännöllisesti päihteitä käyttävien päihdekokeilu alkoi hieman myöhemmän 14-17-vuotiaana. Kaikki säännöllisesti päihteitä käyttävät olivat miehiä, ja kaikissa kulttuureissa on havaittu miesten käyttävän enemmän päihteitä kuin naisten. (Karjalainen & Hakkarainen, 2024.)

Huumeiden käyttö on kasvanut koko nuorisoväestössä, ei ainoastaan maahanmuuttajataustaisten nuorten keskuudessa. Tämä suuntaus on osa laajempaa ilmiötä, jossa nuorten terveys ja hyvinvointi kohtaavat moninaisia haasteita. Nuorten huumeasaineiden käytön yleistyminen on saanut huomiota monissa maissa ja se on yksi merkittävimmistä terveys- ja hyvinvointiongelmista, joita pyritään ratkaisemaan. Huumeiden käyttö voi aiheuttaa monia terveyshaittoja, kuten masennus ja ahdistushäiriöiden kehittymisen, yleistä apaattisuutta, motivaation puutetta sekä heikkoa työ- ja opiskelumenestystä. Nuorten huumeiden käyttö on erityisesti yhdistetty skitsofreniariskiin, mikä on erityisen huolestuttavaa, koska käyttö usein alkaa nuorena. Runsaalla huumeiden käytöllä voi myös olla välittömiä psykoosioireita (Harviainen et al., 2020.)

Päihteiden käyttö voi heijastaa sekä kotimaan että uuden yhteiskunnan kulttuureita ja normeja. Kotimaassa kulttuuri päihteiden käyttöön on saattanut olla rajatumpaa tai jopa kiellettyä. Uudessa kotimaassa päihteiden käytön kulttuuri voi olla sallivampaa. Esimerkiksi kulttuuritausta saattaa aiheuttaa sen, että tietyt päihteet ovat hyväksytympiä tai niille altistutaan tietyissä yhteisöissä enemmän. Tämä voi sisältää tavanomaisia päihteitä, kuten alkoholia ja tupakkaa, mutta myös erityisiä aineita, jotka ovat suosiossa tietyissä teknokulttuurisissa ryhmissä. (Rönkä, S., et al.,2020.)

4.1 Maahanmuuttajataustaisten nuorten huumeiden käytön yleistyminen

Nuorten huumeiden käytön yleistyminen Suomessa on merkittävää, vaikka tarkkoja tietoja heidän huumeiden käytöstään ei ole suoraan saatavilla annetuista raporteista. Huumeiden käyttö ja huumeasenteet ovat yleistyneet 1990-luvulta lähtien, ja tämä trendi on jatkunut edelleen vuosina 2018-2022. Yleisimmin kokeiltu tai käytetty huume on kannabis, jonka kokeiluiden osuus on viisinkertaistunut vuoden 1992 kuudesta 20 prosenttiin vuonna 2022. Muita huumeita, kuten amfetamiinia, ekstaasia/MDMA:ta ja kokaiinia, on kokeillut seitsemän, kuusi ja viisi prosenttia maahanmuuttajista. Pääkaupunkiseudulla dopingaineiden käyttö on koko väestön osalta pysynyt tasaisena vuodesta 2010 lähtien, ja dopingaineiden kokeiluiden tai käyttävien suomalaisten osuus on noin yksi prosentti. (Karjalainen & Hakkarainen, 2024.)

Suomessa näyttää olevan nuori sukupolvi, joka käyttää amfetamiineja ja opioideja ongelmallisesti. Huumeiden käyttö 14-18-vuotiaiden keskuudessa näyttää lisääntyvän Suomessa nopeasti, ja suuntaus on havaittu pääkaupunkiseudulla, mutta myös muualla maassa. Etenkin tytöt ovat

aiempaa päihdemyönteisempiä. Tarkkoja tietoja maahanmuuttajataustaisten nuorten huumeiden käytöstä eivät ole saatavilla, mutta yleistymisen koskee kaikkia maahanmuuttajia. Huumeiden käytön yleistymisen ja asenteiden muutokset ovat merkki siitä, että väestön suhtautuminen huumeisiin on muuttunut, mikä voi vaikuttaa myös maahanmuuttajataustien nuorten huumeiden käytön yleistymiseen. (Maria Rasvalla 2020.)

Nuorten kohtaamat erityiset haasteet, kuten keskusteluvaikeudet vanhempiensa kanssa ja turvattomampi kasvuympäristö, voivat lisätä päihteiden käytön riskiä verrattuna muihin nuoriin. Näiden nuorten huumeiden käytön yleistymisen estäminen edellyttää monipuolisia ja kohdennettuja lähestymistapoja, jotka ottavat huomioon heidän ainutlaatuiset haasteensa ja voimavaransa. On olennaista huomata, että päihteiden käytöllä on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia nuorten muistiin ja oppimiskykyyn. Tämä voi johtaa syrjäytymiseen, joka puolestaan voi aiheuttaa jatkotutkinnoista jäämistä ja haasteita työelämässä. Näin ollen maahanmuuttajataustaisten nuorten tukeminen päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi on äärimmäisen tärkeää. (Wikström & Haikkola, 2014, 55-59.)

Tässä kontekstissa on tärkeää kehittää erityisiä interventioita, jotka keskittyvät sekä ennaltaehkäisyyn että hoitoon. Ennaltaehkäisystrategioiden tulisi sisältää koulutusta ja tietoisuutta lisääviä ohjelmia, jotka on räätälöity maahanmuuttajataustaisten nuorten ja heidän perheidensä tarpeisiin. Nämä ohjelmat voisivat esimerkiksi tarjota tietoa päihteiden käytön riskeistä ja terveysvaikutuksista sekä tarjota tukea vuorovaikutustaitojen parantamiseksi perheissä. (Ansala, Hämäläinen & Sarvimäki, 2024, 29-30.)

4.2 Huumeiden käytön syyt ja motiivit

Nuorten huumeiden käytön syyt ja motiivit voivat olla moninaisia ja monimutkaisia. Huumeiden käyttö voi johtua monista eri syistä, kuten masennuksesta, stressistä ja ahdistuksesta tai se voi olla osaa laajempaa päihdeongelmaa. Joidenkin nuorten huumeiden käyttö voi olla yhteydessä heidän uuden ympäristönsä haasteisiin, kuten kielten ja kulttuurien eroihin, sosiaaliseen eriytyneisyyteen tai uuden ympäristön stressiin. Kuitenkin huumeiden käyttöön, vaikkakin harvinaisempaan käyttöön, liittyy aina riskejä. Esimerkiksi huumeiden satunnaiskäyttö voisi olla neutraalimpi termi ja siten kuvata ilmiötä tarkemmin. Nämä syyt ja motiivit voivat selittää huumeiden käytön alkamisen, mutta ne eivät selitä riippuvuuden syntyä tai sen vakaavuutta. Riippuvuuden hoito ja ennaltaehkäisy vaativat monipuolisia lähestymistapoja, jotka huomioivat sekä yksilölliset että yhteiskunnalliset tekijät. (Kailanto & Karjalainen, 2023.)

Huumeiden käyttö voi olla myös yhteydessä maahanmuuttajien nuorten elämäntapoihin ja arvoihin. Esimerkiksi, jos nuoret ympärillä ovat paljon huumeikäyttöä, he voivat alkaa uskoa, että huumeikäyttö on normaalia tai jopa hyväksyttävää. Lisäksi, jos heidän ympäristössään on vähän tai eri ollenkaan resursseja tai mahdollisuuksia muuhun, huumeikäyttö voi olla yksi vaihtoehto, joka tarjoaa helpotusta tai iloa. Muut huumeisiin liittyvät syyt ja motiivit voivat sisältää

myös psyykkisiä ongelmia, kuten masennusta tai muita mielenterveyden häiriöitä. Huumeiden käyttö on yleinen ongelma, joka vaikuttaa moniin eri yhteisöihin, mukaan lukien maahanmuuttajataustaisiin nuoriin. Huumeiden käytöllä voi olla vakavia terveyshaittoja ja sosiaalisia ongelmia. Niiden torjunta vaatii yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan yhteistä toimintaa. (Sudhinaraset ym., 2016.)

Kulttuurisesti moninaisten nuorten huumeiden käyttö on monisyinen ilmiö, joka vaatii syvällistä analyysiä ja ymmärrystä. Useat eri tekijät vaikuttavat nuorten maahanmuuttajien huumeiden käyttöön mukaan lukien Kulttuuriset ja sosiaaliset paineet. Nuoret maahanmuuttajat kohtaavat usein paineita sopeutua uuteen kulttuuriin ja omaksua sen normeja. Tämä voi synnyttää ulkopuolisuuden tunnetta ja identiteetin epävarmuutta, mikä johtaa osalla yksilöistä huumeiden käyttöön keinona sopeutua tai selviytyä näistä haasteista. Perheen merkitys nuoren henkilön käyttäytymisen ja valintojen muovaajana on keskeinen. Nuorille maahanmuuttajille perheen dynamiikka voi sisältää vanhempien odotuksia, vanhempien huumeiden käyttöä ja perheen sisäisiä konflikteja. Nämä tekijät voivat lisätä nuorten maahanmuuttajien riskiä joutua huumeiden käytön piiriin. (Rodriguez ym., 2020.)

4.3 Kulttuuriset ja sosiaaliset tekijät huumeiden käytön taustalla

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tutkimukset ja väestötutkimukset ovat paljastaneet, että maahanmuuttajataustaisilla nuorilla saattaa olla mielenterveyden haasteita, kuten yksinäisyyttä, kiusaamista sekä vaikeuksia kommunikoida vanhempien kanssa. Nämä tekijät voivat korostua erityisenä huolena, kun niitä tarkastellaan huumeiden käyttöön liittyvässä kontekstissa.

THL:n väestötutkimukset ovat osoittaneet, että sekä aikuisilla, lapsilla että nuorilla maahanmuuttajilla on keskimäärin enemmän psyykkistä kuormittuneisuutta, mikä on otettava huomioon sekä palveluiden suunnittelussa että niiden toteuttamisessa. Tämä viittaa siihen, että maahanmuuttajataustaisilla nuorilla huumeiden käyttöön liittyvät ongelmat voivat olla osittain seurausta psyykkisestä kuormituksesta, mikä näkyy heidän käyttäytymisessään ja terveydentilassaan.

Nuoret kokevat psyykkistä kuormitusta ja mielialan laskua muita useammin, erityisesti naiset ja Lähi-idästä sekä Pohjois-Afrikasta muuttaneet. Tähän vaikuttavat useat tekijät, kuten henkilökohtaiset traumat, työttömyys, taloudelliset vaikeudet, perheen menetykset ja sosiaalisen tuen puute. Päihdeongelmien riskiä lisää myös tietämättömyys hoitopalveluista tai niiden heikko saavutettavuus. Maahanmuuttajataustaisten nuorten huumeiden käyttöön liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi on olennaista keskittyä niihin kulttuurisiin ja sosiaalisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat heidän käyttäytymiseensä ja terveyteensä. (Mieli ry, 2021.)

Sekakäytön erityiset terveydelliset riskit, kuten alkoholin ja lääkkeiden yhdistäminen, ovat todellisia ja voivat johtaa vakaviin seurauksiin. Sekakäyttöön liittyvät riskit korostuvat erityisesti huono-osaisuudessa, kun käyttäjä pyrkii lievittämään vieroitusoireita ja käyttää mitä tahansa saatavilla olevia aineita. (Castrén, 2018.)

Sekakäyttö on ilmiö, joka liittyy yhteiskunnan ja kulttuurin muuttuviin tekijöihin, ja se on herkkä ympäristössä ja yhteiskunnassa tapahtuville muutoksille. Esimerkiksi uusia tutkimussuuntauksia on syntynyt, jotka tarkastelevat päihteiden käyttöä keinona säädellä tietoisesti mielentiloja, kognitiivista suorituskykyä ja fyysistä toimintaa. Myös digitalisaatio on vaikuttanut sekakäyttöön mahdollistamalla anonyymien kokemusten jakamisen Internetin keskustelupalstoilla ja huumeiden tilaamisen pimeiltä verkostoilta suoraan kotiin. Väestörakenteen muutokset, kuten kasvava maahanmuutto ja kulttuurien vaihto, vaikuttavat uusien käyttäjäryhmien muodostumiseen ja heidän päihteiden käyttökulttuureihinsa. (Kataja, 2018.)

4.4 Yleisimmät huumeet ja niiden vaikutukset

Huumeiden käyttöön liittyvät riskit ja haittavaikutukset ovat moninaisia ja voivat vaihdella käytetyn aineen sekä sen käytön mukaan. Alkoholi on yleisin päihteiden ryhmä, jota nautitaan juomissa. Sen vaikutukset aivoihin ja kehoon voivat ilmetä muun muassa heikentyneenä koordinaationa, muistin heikentymisenä, tajunnan häiriöinä ja riippuvuuden kehittymisenä. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2023.)

Kokaiini on stimulantti, joka vaikuttaa aivoihin ja kehoon lisäämällä energiaa ja parantamalla mielialaa, mutta sen käytön haittavaikutuksia voivat olla esimerkiksi verenpaineen nousu, sydänkohtaukset ja psyykkiset ongelmat. Kannabis on psykoaktiivinen aine, joka vaikuttaa aivoihin ja kehoon muun muassa lisäämällä mielialaa ja vähentämällä stressiä, mutta se voi myös aiheuttaa riippuvuutta. (Hyttiä, 2016.)

Amfetamiinit ovat stimulantteja, jotka lisäävät energiaa ja parantavat mielialaa, mutta niiden käytön haittavaikutukset voivat olla esimerkiksi verenpaineen nousu, sydänkohtaukset ja psyykkiset ongelmat. Opioidit puolestaan ovat vahvoja kipulääkkeitä, jotka voivat aiheuttaa riippuvuutta ja fyysistä sekä psyykkistä riippuvuutta. Heroiini, voimakas opioidi, voi johtaa riippuvuuden kehittymiseen, fyysiseen riippuvuuteen ja psyykkisiin ongelmiin. (Rönkä, ym., 2020.)

Huumeiden käytön lopettamisen jälkeen voi ilmetä vieroitusoireita, jotka voivat olla voimakkaita ja vaihtelevat aineen mukaan. Fysiologisen riippuvuuden kehittyessä henkilön sietokyky aineen vaikutuksille voi kohota (toleranssi) ja vieroitusoireita voi ilmetä käytön lopettamisen yhteydessä. Huumeiden vaikutukset voivat olla vakavia ja pitkäkestoisia, ja niiden käytön hallinnassa ja ehkäisyssä on tärkeää hakea apua terveydenhuollon ammattilaisilta. Huumeiden käytön välttäminen on paras tapa ehkäistä niistä aiheutuvia haittoja ja riskejä. (Alho, 2018.)

4.5 Terveydelliset vaikutukset

Huumeiden käyttö on monia terveydellisiä vaikutuksia, jotka voivat olla pitkäaikaisia ja vakavia. Huumeiden käyttö voi johtaa vakaviin terveysongelmiin, kuten sydän- ja verisuonitauteihin, aivovaurioihin ja keuhkosairauksiin. Psykkiset haitat voivat ulottua masennukseen, ahdistukseen, persoonallisuushäiriöihin ja muunlaiseen mielialahäiriöihin. Huumeiden käytön seurauksena ilmenevät terveydelliset vaikutukset ovat moninaisia ja voivat vaihdella yksilöiltä toiselle riippuen käytetyn huumeikannan tyypistä, käytön määrästä ja käytön kestosta. (Huttunen, 2020.)

Huumeiden käytön seuraavat terveydelliset vaikutukset voivat myös vaikuttaa yksilön mielen-terveyteen ja elämänlaatuun. Esimerkiksi terveysongelmat ja psyykkiset ongelmat voivat heikentää yksilön kykyä kohdata ja hallita arjessaan esiintyviä haasteita, mikä voi johtaa arjen rytmin ja arkisten valintojen muutoksiin. Huumeiden käytön seuraamat terveydelliset vaikutukset voivat myös vaikuttaa yksilön itseluottamukseen ja elämänlaatuun, koska ne voivat aiheuttaa merkittäviä häiriöitä fyysisessä ja psyykkisessä terveydessä. Huumeiden käytöstä seuraavat terveydelliset vaikutukset voivat aiheuttaa merkittäviä häiriöitä terveydelle, mielen-terveydelle ja arjessa selviytymiselle, mikä voi vaikuttaa yksilön kykyyn hallita arjessaan esiintyviä haasteita. (Laukka, 2022.)

Huumeiden käyttö voi merkittävästi heikentää nuorten koulumenestystä ja sosiaalisia suhteita. Tämä on erityisen huolestuttavaa, sillä alle 25-vuotiaiden nuorten huumeikuolemien määrä on kasvanut hälyttävästi. Tämän ikäryhmän keskuudessa huumeiden käytön ehkäisy ja tukipalvelut ovat keskeisiä interventioita, jotka voivat estää huumeiden käytön aloittamisen tai tukea jo aloittaneita nuoria lopettamaan tai vähentämään käyttöönsä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.)

4.6 Perheen ja yhteisön vaikutus

Perheen ja yhteisön tuki sekä luottamus suomalaiseen palvelujärjestelmään voivat olla terveyttä ja hyvinvointia vahvistavia tekijöitä. Hyvä elämänlaatu ja tyytyväisyys elinoloihin uudessa kotimaassa sekä terveelliset elämäntavat, kuten vähäinen alkoholin käyttö, voivat auttaa maahanmuuttajia säilyttämään terveelliset tavat ja vähentämään päihteiden käyttöä. (Kieseppä & Valentina, 2022.)

Kokemukset entisestä kotimaasta ja matkasta uuteen maahan, sekä vastaanottokeskuksessa vietetty aika, voivat olla heikentäviä tekijöitä. Kotoutumisvaikeudet, kuten kielikursseille osallistuminen, työllistyminen tai yhteisöihin liittyminen, sekä huoli entiseen kotimaahan jääneistä perheenjäsenistä, voivat lisätä stressiä ja vähentää hyvinvointia edistävien tekijöiden vaikutusta päihteiden käyttöön.

Erityiset tekijät, kuten perinnölliset sairaudet tai naisten ympärileikkaus, sekä Suomessa koe-
tut kokemukset, kuten syrjintä tai heikot sosiaaliset verkostot, voivat myös heikentää yksilön
hyvinvointia. Nämä seikat voivat vähentää maahanmuuttajien mahdollisuuksia noudattaa ter-
veellisiä elämäntapoja ja vähentää päihteiden käyttöä. On tärkeää, että maahanmuuttajille,
heidän perheilleen ja yhteisölleen tarjotaan riittävästi tukea ja tukitoimenpiteitä, jotta he
voivat ylläpitää terveellisiä elämäntapoja ja vähentää päihteiden käyttöä. (Terveyden ja hy-
vinvoinnin laitos, 2024.)

4.7 Kulttuuriset tekijät ja identiteetit

Nuoret voivat käyttää päihteitä eri toivoin kuin paikalliset, mikä voi johtua heidän kulttuuri-
sesta taustastaan, yksilöllisestä identiteetistään ja siirtymävaiheen kokemuksista. Tämä voi
liittyä esimerkiksi siihen, miten maahanmuuttajat nähdään yhteisössä, millaisia arvoja ja nor-
meja heillä on sekä siihen, miten he suhtautuvat päihteiden käyttöön. (Elisabetta Crocetti,
2017.)

Kulttuuriset tekijät ja identiteetit ovat tärkeitä, kun haluttuun ymmärtää maahanmuutta-
januorten päihteiden käyttöä. Nuoren lähtömaassa vanhemmat ovat vaikuttaneet nuoren va-
lintoihin. Uudessa kotimassa nuorella on enemmän itsenäisyyttä omiin valintoihinsa. Tämä
ymmärrys on tärkeää, jotta voidaan kehittää strategioita ja toimenpiteitä, joka auttavat maa-
hanmuuttajanuorten päihteiden käytön hallinnassa.

Nuorten päihteiden käyttöä tutkiessa on tärkeää ottaa huomioon myös nuoren kokemuksia ja
elämäntarinaa. Päihteiden käytön tunnistaminen ja puuttuminen vaativat ymmärrystä nuoren
tilanteesta, mukaan lukien hänen psyykkisen oloaan, päihteiltä suojaavat tekijät ja päihte-
iden käyttöön liittyvät riskit. Nuoren motivaatio ja halu tarkastella päihteiden käytön seuraus-
ten ja syiden tarkasteluun on myös tärkeässä roolissa. Kouluissa ja oppilashuollossa on mah-
dollista tunnistaa nuorten päihteiden käyttö ja tarjota tukea, mikä edellyttää koulun henki-
löstön valmistautumista ja koulutusta päihteiden käytön tunnistamiseen ja puuttumiseen.
(Haravuori, Muinonen, Kanste & Marttunen, 2016, s. 16-18.)

Nuoret voivat käyttää päihteitä eri tavoin kuin paikalliset, mikä voi johtua heidän siirtymänsä
uuteen maahan ja siihen liittyvistä haasteista. Maahanmuuttajat voivat olla enemmän tai vä-
hemmän avoimia päihteiden käytöstään, mikä johtua heidän maahanmuuttaja-asemastaan.
Kulttuuriset tekijät ja identiteetit ovat merkittäviä tekijöitä, jotka vaikuttavat maahanmuut-
tajien päihteiden käyttöön.

4.8 Sosiaaliset ja taloudelliset seuraukset

Erityisesti nuoret, jotka tulevat maahan uusista olosuhteista kohtaavat usein haasteita, kuten toimeentulovaikeuksia, vanhempien alhaisen koulutason ja terveysongelmien. Nämä haasteet voivat vaikuttaa heidän päihteiden käyttöön ja talouden hallintaan.

Sosiaalisesti päihteiden käytön osalta on havaittavissa, että maahanmuuttajalapsen ja -nuoren voivat syrjäytyä yhteiskunnassa, koska heidän päihteiden käyttö voi olla yhteydessä heidän sosiaaliseen asemaansa ja heidän kykynsä osallistua yhteiskunnan toimintaan. Tämä voi johtaa syrjäytymiseen, mikä puolestaan voi vähentää nuorten mahdollisuuksia menestyä yhteiskunnassa ja löytää työpaikkoja. (Särkelä-Kukko, 2020.)

Päihteiden käytön yhteydessä on havaittavissa, että maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret voivat joutua taloudellisiin vaikeuksiin, koska heidän päihteiden käyttö saattaa olla sidoksissa heidän taloudelliseen tilanteeseensa ja kykyyn työskennellä tai hakea työpaikkaa. Tämä voi johtaa heidän taloudelliseen haavoittuvuuteensa, mikä puolestaan saattaa vähentää mahdollisuuksia menestyä yhteiskunnassa ja löytää työllistymismahdollisuuksia. Maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret voivat joutua käyttämään resurssejaan päihdekuntoutukseen, mikä voi olla haitallista heidän taloudelliselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen.

4.9 Huumeiden käytön vaikutukset koulutukseen ja työllistymiseen

Huumeiden käytön aloittaminen ja sen jatkuminen voivat vaikuttaa nuorten koulutusmahdollisuuksiin ja työelämänsä kehittymiseen usein kielteisesti. Huumeiden käytön aloittamiseen liittyy usein pahan olon hallinta ja sosiaaliset haasteet. Esimerkiksi 17-vuotiaat nuoret saavat aloittaa huumeiden käytön kohdatessaan kiusaamista tai paha oloa koulussa. Huumeiden käytön lisääntymistä on havaittu myös lapsilla ja nuorilla, jotka käyttävät yhä useammin kovempia huumeiden ja lääkkeitä päihtymistarkoituksessa. (Tervahauta, 2023.)

Huumeiden käytön vaikutukset koulutukseen voivat olla merkittäviä. Nuorten koulutusmahdollisuudet voivat olla heikkoja, ja heidän ongelmansa voivat olla niin suuria ja syvällä, että heidän auttamisensa on erittäin vaikeaa. Ennen koulukotiin sijoittumista nuoret ovat voineet olla sijoitettuina jopa yli kymmenessä eri paikassa, mikä viittaa heidän koulutusmahdollisuuksien heikentymiseen. Työllistymisessä huumeiden käytön vaikutukset voivat olla myös merkittäviä. Huumeiden käytön lisääntyminen voi johtua siitä, että hankinta on helpottunut. Se vaikuttaa myös heidän työelämänsä kehittymiseen. Esimerkiksi päihdepalveluiden ja koulukotien henkilökunta arvioi, että nuorten ongelmat ovat pahentuneet viime vuosina, mikä voi viitata heidän työelämänsä kehittymiseen. (Peura, 2022.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käyttöä ja siitä seuraavia ongelmia. Tavoitteena on tarkastella päihdeongelmiin johtavia syitä maahanmuuttajataustaisten nuorten keskuudessa.

Tutkimuskysymys on:

- Millaista on maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käyttö, sen syyt Suomessa ja siitä seuraavat ongelmat?

6 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö toteutettiin kirjallisuuskatsauksena, jossa on käyty läpi aiheeseen liittyvää tieteellistä kirjallisuutta ja tutkimuksia. Yleisesti ottaen kirjallisuuskatsaukset jaotellaan kolmeen päätyyppiin: kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen, systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen ja meta-analyysiin. (Salminen 2011, 6-7.)

Kirjallisuuskatsauksen toteuttaminen oli monivaiheinen prosessi, joka vaati tarkkuutta ja systemaattisuutta. Prosessi koostui tutkimuskysymysten asettamisesta, aineiston hakemisesta ja rajaamisesta sekä aineiston luotettavuuden arvioinnista ja tämän jälkeen aineiston analysoinnista ja opinnäytetyön kirjoittamisesta sisältäen johtopäätösten raportoinnin.

Aineistonkeruuta aloitettaessa käytettiin kirjallisuushakua, jonka avulla pyrin löytämään mahdollisimman laajasti tutkimusaiheeseen liittyvät aiemmat tutkimukset. Ensin kävin aineiston läpi sen rajaamiseksi tutkimuskysymykset huomioiden. Tavoitteena oli muodostaa kokonaiskuva aihealueen tutkimusten nykytilasta ja keskeisiä havainnoista. Analyysivaiheen pohjalta etenin kirjallisuuskatsauksen laatimiseen.

6.1 Kirjallisuushaku ja aineiston valinta

Aineisto valittiin siten, että se tukee opinnäytetyön päätavoitetta, eli kartoittaa nuorten maahanmuuttajien päihteidenkäyttöä käsittelevää tutkimusta ja sen keskeisiä havaintoja. Aineistohaussa hyödynnettiin ensinnäkin suomeksi ja englanniksi erilaisia sähköisiä tietokantoja kuten Laurea Finna, EBSCO, Cinahl, Pro Quest, ja Google Scholar. Aineiston haku toteutettiin luotettavista tieteellisistä tietokannoista. Käytettyjä hakusanoja olivat muun muassa ”maahanmuuttaja”, ”nuoret”, ”päihteet”, ”päihdeongelma”, ”immigrant”, ”young”, ”intoxicants”, ja ”substance abuse problem.” Aineistoa rajattiin muun muassa niiden sisällön relevanssin lisäksi julkaisujen iän perusteella hyödyntäen aineistoa, joka on enintään 6 vuotta vanhaa. Artikkelin valintakriteereinä olivat, että ne olivat tieteellisiä julkaisuja, julkaistu

vuosina 2018-2024 ja käsittelevät nuorten päihteidenkäyttöä maahanmuuttajataustan näkökulmasta. Näin varmistettiin, että valittu aineisto oli ajankohtaista, luotettavaa ja se tarjosi tarvittavaa tietoa analyysiin.

Taulukko 1: Aineiston haku ja rajaaminen

Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset
Finna	nuor* OR teini* AND"maahanmuuttaja" AND "päihteet" OR "päihteiden käyttö"	Artikkelit vuosilta 2018-2024, täydet artikkelit, alkuperäistutkimukset
EBSCO	teenagers OR adolescents AND "immigrant background" AND "substance used"	Artikkelit vuosilta 2018-2024, täysi teksti, tieteelliset julkaisut
Cinahl	teenagers OR adolescents AND "immigrant background" AND"substance used"	Artikkelit vuosilta 2018-2024 kokoteksti, akateemiset tutkimukset
Pro Quest	teenagers OR adolescents AND "immigrant background" AND "substance used"	Artikkelit vuosilta 2018-2024 julkaisut, täysi teksti, tutkimusartikkelit
Google Scholar	teenagers OR adolescents AND"immigrant background" AND"substance used"	Artikkelit vuosilta 2018-2024, suomi, englantia, kokonaiset tutkimusartikkelit

Taulukko 2: Hakutulokset

Tietokanta	Yhteensä tarkasteltuja	Hyväksytyt otsikon pohjalta	Hyväksytyt tiivistelmän perusteella	Hyväksytyt kokonaisuuden perusteella
Finna	25	7	4	1
EBSCO	30	8	5	1

Cinahl	35	9	5	1
Pro Quest	40	10	6	1
Google Scholar	50	12	7	2
Yhteensä	180	46	27	6

6.2 Aineiston analysointi

Kirjallisuuskatsauksessa aineiston analyysi toteutettiin valittujen lähteiden ja tutkimusten pohjalta. Aluksi perehdyttiin valikoituihin lähteisiin ja niiden perusteella koottiin keskeiset tiedot, kuten kirjoittajat, tutkimusmenetelmät, aineistonkeruutavat ja tärkeimmät löydökset tutkimuskysymysten kannalta. Aineistoa analysoitiin teemoittelun avulla, jossa alkuperäisiä ilmauksia yksinkertaistettiin ja tiivistettiin. Näin muodostettiin alateemoja, jotka ryhmiteltiin edelleen laajemmiksi pääteemoiksi. Jäsentelyn selkeyttämiseksi laadittiin taulukko (2), jossa teemat ja tutkimustulokset yhdistettiin tavalla, joka auttoi vastaamaan tutkimuskysymyksiin. (Stolt, Axelin & Suhonen 2016, 86-87.)

Taulukko 3: Analyysi - Aineiston pääteemat ja alateemat

Pääteema	Alateemat
Kulttuuriset tekijät	Kulttuuriset normit ja arvot Uuden kotimaan ja lähtömaan ristiriidat
Sosiaalinen syrjäytyminen	Yhteisön ulkopuolelle jääminen Vertaisten vaikutus
Perheen vaikutus	Perhedynamiikka ja odotukset Tukiverkoston puute
Terveydelliset vaikutukset	Fyysiset ja psyykkiset terveysriskit Vaikutus koulutukseen ja työllistymiseen

7 Tulokset

Opinnäytetyön tarkoituksen on kuvata maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käyttöä ja siitä seuraavia ongelmia. Tutkimuksen selvitettiin erityisesti niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat päihteiden käyttöön, sekä käytön seurauksia nuorille ja heidän yhteisöilleen. Tuloksista nousiin keskeistä teemaa: kulttuuriset tekijät, sosiaalinen syrjäytyminen, perheen ja yhteisön rooli sekä päihteiden käytön terveydelliset vaikutukset. Niitä teemoja analysoimalla tutkimus tarjoaa syvällisen kuva aiheesta ja esittää mahdollisia ratkaisuehdotuksia ongelmien ehkäisemiseksi.

7.1 Kulttuuriset tekijät

Maahanmuuttataustaiseten nuorten päihteiden käyttöön vaikuttavat merkittävästi lähtömaan ja uuden kulttuuriset normit ja arvot. Uuden kotimaan sallivampi suhtautuminen päihteisiin voi asettaa nuoret ristiriitaiseen asemaa, erityisesti, jos heidän omassa kulttuurissaan päihteiden käyttö on tiukkaa säädeltyä tai jopa tabu. Tämä kulttuurien välinen ristiriitä saattaa lisätä päihteiden, kun nuoret käyttävät päihteitä sopeutumisen ja identiteetin rakentamisen väliinään pyrkiessään tasapainottelemaan kahden kulttuurin välillä. Lisäksi päihteiden käyttö voi toimia keinona lievittää sopeutumiseen liittyvää stressiä ja jännitteitä, jotka johtuvat kulttuurieroista ja normiristiriidoista. (Haravuori, Muinonen, Kanste & Marttunen, 2018.)

7.2 Sosiaalinen syrjäytyminen

Sosiaalinen syrjäytyminen ja yhteisön ulkopuolelle jäämisen kokemus lisäävät nuorten riskiä turvautua päihteisiin. Sosiaalisen tuen puute, kokemus ulkopuolisuudesta ja vertaisten vaikutus voivat ajaa nuoria käyttämään päihteitä tunteakseen yhteenkuuluvuutta. (Savolainen, 2021.) Nuoret voivat kokea voimakasta painetta käyttää päihteitä saadakseen hyväksyntää ystäväpiirissä, mikä on erityisen voimakasta sopeutumisvaikeuksista kärsivien nuorten keskuudessa. Syrjäytymisriskin lisääntymisen taustalla on monia tekijöitä, kuten kielelliset ja kulttuuriset erot sekä vaikeudet rakentaa sosiaalisia verkostoja uudessa ympäristössä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2024.)

7.3 Perheen ja yhteisön vaikutus

Perheellä ja yhteisöllä on tärkeä rooli maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käytön ehkäisemisessä tai lisäämisessä. Perhedynamiikka ja sisäiset ristiriidat voivat joko suojata tai altistaa nuoria päihteiden käytölle. (Berg & Myllyniemi, 2020.) Tiivis perheyhteisö ja vanhempien tuki voivat toimia suojaavina tekijöinä, mutta toisaalta perheen sosioekonominen asema ja taloudelliset haasteet voivat lisätä riskiä. Sosiaalisen tuen puute ja perheen sisäiset jännitteet altistavat nuoria stressille, jota he voivat lievittää päihteitä käyttämällä. Perheen ja yhteisön tarjoama tuki on keskeistä nuorten hyvinvoinnin kannalta ja voi auttaa ehkäisemään

päihteiden käytön aloittamista. (Abdulhamed, R., Lonka, K., Hietajarvi, L., Ikonen, R. & Klemetti, R. 2020.)

7.4 Terveydelliset vaikutukset

Päihteiden käytöllä on merkittäviä terveydellisiä seurauksia maahanmuuttajataustaisille nuorille. Nuoret saattavat käyttää päihteitä masennuksen ja ahdistuksen lievittämiseen, mikä voi kuitenkin pitkällä aikavälillä pahentaa heidän psyykkistä ja fyysistä terveyttään. Tutkimuksessa havaittiin, että haitallinen alkoholinkäyttö oli yleisempää nuorten miesten keskuudessa, ja vaikka säännöllinen päihteiden käyttö oli vähäistä, kaikki säännölliset käyttäjät olivat miehiä. Päihteiden käytöllä on myös kielteisiä vaikutuksia koulutukseen ja työelämään, sillä se voi heikentää koulumenestystä ja vaikeuttaa työelämään siirtymistä. Näiden vaikutusten myötä syrjäytymisen riski kasvaa, ja pitkällä aikavälillä myös taloudelliset ongelmat voivat lisääntyä. (Raitasalo, 2024.)

8 Pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käyttöä ja siitä seuraavia ongelmia. Tulokset osoittivat, että nuorten päihteiden käyttöä selittävät moninaiset tekijät, kuten kulttuuriset normit, sosiaalinen syrjäytyminen, perhedynamiikka ja terveydelliset vaikutukset. Näitä teemoja tarkasteltiin myös tietoperustassa ja tutkimus vahvistaa aiempien tutkimusten johtopäätöksiä.

Haravuori ym. (2018) korostavat, että kulttuuriset erot voivat vaikuttaa nuorten päihteidenkäyttöön erityisesti tilanteissa, joissa lähtömaan normit ovat ristiriidassa uuden kotimaan sallivampien asenteiden kanssa. Tämä havainto tukee tuloksiani, joissa maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käyttö näkyi keinona tasapainottaa kulttuurien välistä jännitettä. On kuitenkin tärkeää huomata, että kulttuurien vaikutus voi vaihdella yksilöittäin, ja siksi tarvitaan kulttuurisensitiivisiä interventioita.

Sosiaalinen syrjäytyminen oli toinen merkittävä tekijä, joka vaikutti nuorten päihteiden käyttöön. Savolainen (2021) toi esiin, että ulkopuolisuuden kokemus ja vertaistuen puute voivat lisätä riskiä turvautua päihteisiin. Tämä havainto toistui tutkimuksessani, sillä nuoret, jotka kokivat itsensä ulkopuolisiksi, etsivät hyväksyntää kaveripiiristä, jossa päihteiden käyttö oli yleistä. Tämä korostaa tarvetta luoda yhteisöllisiä tukiverkostoja, jotka voivat ehkäistä syrjäytymistä.

Perhesuhteilla oli niin ikään suuri merkitys nuorten päihteidenkäytön ehkäisyssä. Bergin ja Myllyniemen (2020) mukaan tiivis perheyhteisö voi toimia suojaavana tekijänä nuorille. Tulok-

set tukevat tätä havaintoa, sillä tutkimuksessa nuoret, joilla oli vahvat perhesiteet, olivat vähemmän alttiita päihteiden käyttöön. Näin ollen perhekeskeisten tukitoimien kehittäminen on tärkeää.

Vaikka tutkimukseni osoitti, että säännöllinen päihteiden käyttö oli vähäistä, haitallinen alkoholinkäyttö oli erityisen yleistä nuorten miesten keskuudessa. Tämä herättää kysymyksen sukupuolierojen huomioimisesta ennaltaehkäisyohjelmissa. On tärkeää tutkia tarkemmin, miksi nuorten miesten riskialttius päihteisiin on suurempi ja miten tämä voitaisiin huomioida paremmin tukitoimissa.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että nuorten päihteidenkäytön taustalla vaikuttavat tekijät ovat monitasoisia ja vaativat kokonaisvaltaisia, kulttuurisensitiivisiä ja sukupuolisensitiivisiä lähestymistapoja. Jatkossa olisi hyödyllistä syventää tutkimusta yksilöllisten ja yhteisöllisten tekijöiden välisistä yhteyksistä

8.1 Luotettavuus

Kirjallisuuskatsauksen luotettavuus perustuu huolelliseen ja systemaattiseen toteutukseen, jossa pyritään varmistamaan tiedon luotettavuus, pätevyys ja yleistettävyyden koko prosessin ajan. Ennen kirjallisuuskatsauksen aloittamista on tärkeää suunnitella tutkimusten haku huolellisesti. Hakuprosessin johdonmukaisuuden varmistamiseksi kannattaa määritellä etukäteen selkeät kriteerit, joiden perusteella tutkimukset valitaan tai jätetään pois. Hakumenetelmät ja valintakriteerit on kuvattava mahdollisimman avoimesti, jotta prosessi olisi toistettavissa. Lisäksi on tärkeää arvioida, kuinka hyvin valitut tutkimukset vastaavat omaa tutkimuskysymystä. Koska täydellistä hakuprosessia ei aina ole mahdollista saavuttaa ja resurssit voivat olla rajalliset, on olennaista arvioida niin hakustrategian kuin tutkimusten valinnan vahvuudet ja heikkoudet. (Stolt, Axelin & Suhonen 2016, 27-29.)

Nuorten päihteiden käytön hoitoon liittyvästä aiheesta löydettiin vain rajallinen määrä tutkimuksia, jotka olivat relevantteja opinnäytetyön tutkimuskysymyksen kannalta. Tämän vuoksi aineiston näkökulma voi olla rajoittunut. Lisäksi nuoruusiän määrittely oli haastavaa, sillä eri tutkimuksissa käytettiin erilaisia ikähaarukoita. Kirjallisuuskatsauksen aineistoa voidaan kuitenkin pitää riittävänä kohtuullisten johtopäätösten tekemiseksi. Vaikka aineisto ei välttämättä mahdollista täysin yleistettäviä johtopäätöksiä, se tarjoaa arvokasta tietoa ja suuntaa jatkotutkimuksille. Luotettavuutta voi kuitenkin heikentää se, että työ toteutettiin vain yhden henkilön toimesta.

Valittu aineisto käydään ensin huolellisesti läpi ja tiivistetään, minkä jälkeen se ryhmitellään ja yhdistetään samankaltaisten sisältöjen kanssa. Analyysin tarkoituksena on tiivistää aineistoa ja nostaa esiin keskeiset, toistuvat teemat, joista lopulta muodostetaan synteesi. Aineis-

ton käsittelyssä on tärkeää varmistaa, ettei mitään olennaista tietoa jätetä pois tiivistämisen vaiheessa. Tutkimustulokset esitetään usein jäseneltyinä teemojen perusteella. Raportoinnissa on tärkeää varmistaa, että tulokset vastaavat aiemmin asetettuihin tutkimustehtäviin, ja että raportissa esitellään vain ne tulokset, jotka on saatu tutkimuksen aikana (Kylmä & Juvakka 2014, 167.)

Kirjallisuuskatsauksen luotettavuutta heikentää se, että katsauksen toteutti vain yksi henkilö, koska tutkimuksia maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käytöstä oli rajallisesti, on haastavaa tehdä yleistyksiä esille nousseista aiheista. Suomessa maahanmuuttajataustaiset nuoret voivat saada esimerkiksi hoitotarvikkeita tukitoimina, mutta muissa maissa käytännöt voivat olla hyvin erilaisia. Tällaiset eroavaisuudet saattavat vaikuttaa nuorten päihdeongelmien ilmenemiseen ja hoitotapoihin. (Kylmä & Juvakka 2014, 66,112-114.)

8.2 Eettisyys

Tutkimusta tehdessä on tärkeää noudattaa hyvän tieteellisen käytännön periaatteita, jotta tutkimus olisi luotettava, uskottava ja eettisesti hyväksyttävä. Hyvän tieteellisen käytännön periaatteiden mukaisesti tutkimusprosessissa korostetaan avoimuutta, tarkkuutta ja huolellisuutta kaikissa vaiheissa (TENK 2012, s. 6.) Tutkimuksessa tulee kunnioittaa aiempien tutkimusten tekijöitä ja viitata heidän työhönsä asianmukaisesti, välttämällä plagiointia ja muiden aineistojen väärinkäyttöä.

Tutkimusaiheen, joka käsittelee maahanmuuttajataustaisten nuorten erityisongelmia päihteiden käytöstä, eettinen tarkastelu on erityisen tärkeää. Aiheeseen liittyvät nuoret voivat olla haavoittuvassa asemassa, mikä vaatii tutkijalta erityistä huomiota siihen, että heidän yksityisyyttään ja oikeuksiaan suojellaan tarkasti koko tutkimusprosessin ajan. Koska kyseessä on kirjallisuuskatsaus, eettinen tarkastelu kohdistuu erityisesti käytetyn aineiston valintaan ja sen esittämistapaan. Kulttuuristen erojen kunnioittaminen ja sensitiivisyys tutkimusaihetta kohtaan ovat olennaisia, jotta tutkimus toteutetaan eettisesti hyväksyttävällä tavalla.

Kirjallisuuskatsauksen osalta eettisyys ilmenee lähteiden tasapuolisessa arvioinnissa sekä näkökulmien monipuolisessa ja objektiivisessä esittämisessä. Tärkeää on varmistaa, että käytetyt lähteet ovat luotettavia tutkimuskysymyksen kannalta. Lisäksi on vältettävä ennakkoluulojen tai ennakkosenteiden vaikutusta arviointiin. Kirjallisuuskatsaus toimii perusteltuna, monipuolisena ja luotettavana tietolähteenä opinnäytetyön taustalle sekä tulosten tulkinnassa ja sen toteuttaminen noudattaa hyvän tieteellisen käytännön periaatteita. (TENK 2012.)

8.3 Johtopäätökset

Nuoret taustasta riippumatta kokeilivat ensimmäisinä päihteinä pääasiassa shiisha, tupakkaa, nuuskaa ja alkoholia. Nuoruudessa päihteiden kokeilu on yleistä ja alkoholi on yksi nuorten

suosituimmista päihteistä ja sen rinnallaan tupakka. Tutkimusten mukaan kannabiksen kokeilut olivat vähäisempiä verrattuna muihin päihteisiin, kuten alkoholiin, tupakkaan tai nuuskaan. Nuoret alkavat yleisimmin kokeilla päihteitä 13-17 ikäisinä ja tämän jälkeen päihteiden kokeilu ja käyttö lisääntyvät iän myötä. Kannabiksen säännöllinen käyttö oli harvinaista, mikä on rohkaiseva havainto. Nuorten ensimmäinen laittoman huumeen kokeilu tapahtuu yleisimmin kannabiksen osalta ja nämä kokeilut koskevat yleensä yli 15-vuotiaita. (Marttunen, Mauri ym., 2013, 109-123.)

Maahanmuuttajataustaisten nuorten päihteiden käyttö poikkeaa jossain määrin kantaväestöön kuuluvien nuorten käytöstä. Näihin eroihin vaikuttavat useat tekijät, kuten kulttuuritausta, sosioekonominen tilanne, kotoutumisen aste sekä perhe- ja yhteisödynamiikka. Tutkimusten mukaan maahanmuuttajanuoret käyttävät usein vähemmän alkoholia ja muita päihteitä kuin kantaväestöön kuuluvat nuoret, mikä saattaa johtua kulttuurisista ja uskonnollisista normeista, jotka rajoittavat päihteiden käyttöä. (Haravuori, Muinonen, Kanste, & Marttunen, 2017.)

Monissa maahanmuuttajaryhmissä esiintyy vahvoja uskonnollisia ja kulttuurisia perinteitä, jotka kieltävät päihteiden käytön. Esimerkiksi musliminuorten keskuudessa alkoholin ja huumeiden käyttö on usein vähäisempää tiukkojen uskonnollisten sääntöjen vuoksi. Toisaalta köyhemmissä olosuhteissa elävät nuoret voivat kokea enemmän sosiaalista syrjäytymistä, mikä saattaa lisätä riskiä päihteiden käyttöön. Joillakin maahanmuuttajanuorilla voi olla vaikeuksia tasapainottaa vanhempiensa kulttuuria ja uuden kotimaan kulttuuria, mikä voi aiheuttaa stressiä ja johtaa päihteiden käytön lisääntymiseen.

Sosiaalisen hyväksynnän hakeminen ja ryhmäpaine voivat myös vaikuttaa päihteiden käyttöön, erityisesti silloin, kun nuoret pyrkivät sopeutumaan kantaväestön nuorten joukkoon. Lisäksi maahanmuuttajanuorten pääsy terveys- ja hyvinvointipalveluihin, jotka tarjoavat tukea ja neuvontaa päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi, voi olla heikompaa. Tämä voi johtua kielimuurista, tiedon puutteesta tai luottamuspulasta viranomaisia kohtaan.

Maahanmuuttajanuoret saattavat kohdata vaikeuksia sopeutua uuteen kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Tämä voi aiheuttaa stressiä, ahdistusta ja identiteettikriisejä, jotka voivat johtaa päihteiden käyttöön selviytymiskeinona. Nuoret voivat joutua tasapainoilemaan vanhempiensa kulttuurin ja uuden kotimaan kulttuurin välillä, mikä voi aiheuttaa paineita ja stressiä, lisäten päihteiden käyttöä. Nuoret saattavat kokea sosiaalista syrjäytymistä, rasismia ja syrjintää. Nämä kokemukset voivat lisätä päihteiden käytön riskiä, kun nuoret etsivät hyväksyntää tai pakokeinoa vaikeista tilanteista.

Perheiden sisäiset jännitteet, kuten vanhempien työttömyys, taloudelliset ongelmat tai vanhempien ja lasten välinen sukupolvien kuilu, voivat johtaa nuorten turvautumiseen päihteisiin. Monet maahanmuuttajanuoret ovat saattaneet kokea traumoja kotimaassaan, esimerkiksi

sodan, vainon tai pakolaisuuden seurauksena. Tällaiset kokemukset voivat lisätä päihteiden käyttöä selviytymiskeinona traumasta. Maahanmuuttajanuoret voivat joutua sosiaaliseen paineeseen ja pyrkiä sopeutumaan uusiin ystäväpiireihin, joissa päihteiden käyttö on yleistä. Tällöin he voivat alkaa käyttää päihteitä saadakseen hyväksyntää ja tunteakseen kuuluvansa joukkoon. (Kärkkäinen & Säävälä, 2015, 19-23.)

Asuinalueen päihdeympäristö ja päihteiden saatavuus voivat vaikuttaa nuorten käyttöön. Jos päihteitä on helposti saatavilla ja käyttö on yleistä, maahanmuuttajanuoret voivat olla alttiimpia kokeilemaan niitä. Kielimuuri ja koulunkäyntiin liittyvät vaikeudet voivat aiheuttaa stressiä ja turhautumista, mikä voi johtaa päihteiden käyttöön. Heikko koulumenestys ja siihen liittyvä itsetunnon lasku voivat myös lisätä riskiä.

Nuorten päihdehoitoon pääsy ja hoitomenetelmät vaihtelevat jonkin verran riippuen siitä, missä maassa ja minkälaisessa sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmässä he elävät. Suomessa nuoret voivat saada päihdehoitoa useiden eri kanavien kautta. Ensimmäinen askel on päihdeongelman tunnistaminen, mikä voi tapahtua koulussa, kotona, terveydenhuollossa tai muussa yhteydessä. Ammatillaiset tekevät arvioinnin tilanteen vakavuudesta ja tarvittavista toimenpiteistä. Arvioinnin jälkeen nuori ohjataan sopivaan hoitopaikkaan. Tämä voi olla esimerkiksi koulukuraattori, nuorisoasema, terveyskeskus tai päihdekliniikka. (Haravuori, Muinonen, Kanste, & Marttunen, 2017, 13-16.)

Maahanmuuttajataustaiset nuoret voivat kohdata kielimuurin ja kulttuurieroihin liittyviä haasteita, jotka vaikeuttavat hoitoon pääsyä ja sen onnistumista. Nuoret ja heidän perheensä eivät aina ole tietoisia saatavilla olevista palveluista tai siitä, miten niihin hakeudutaan. Joillakin nuorilla ja heidän perheillään voi olla epäluottamusta viranomaisia ja hoitopalveluja kohtaan, mikä voi estää hoitoon hakeutumista.

On tärkeää, että palvelut ovat saavutettavia, kulttuurisensitiivisiä ja nuorten tarpeisiin räätälöityjä. Näin voidaan varmistaa, että nuoret saavat tarvitsemansa avun ja tuen päihdeongelmien ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi. (Castaneda et al., 2018, 62-64.)

Lisäksi tutkimukset ovat osoittaneet, että erityisesti nuoret maahanmuuttajat saattavat kokea paineita sopeutua uuteen kulttuuriin, mikä voi johtaa päihteiden väärinkäyttöön stressin, ahdistuksen tai yksinäisyyden lievittämisenä tai osana identiteetin etsintää. On myös todettu, että päihteiden käyttö voi olla erityisen vaikea haaste maahanmuuttajataustaisten nuorten kohdalla, sillä se voi johtaa sekä kulttuuristen että lainsäädännöllisten esteiden, kuten mahdollisten maahanmuuttoon liittyvien seuraamusten, kohtaamiseen. Nuorten päihteiden käyttöön ja päihdetietoisuuteen on tärkeää ymmärtääksemme paremmin päihteiden käytön riskitekijöitä ja kehittääksemme tehokkaita interventioita ja neuvoja päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja terveyden edistämiseksi.

Jatkotutkimuksen tarpeet ovat ilmeiset. Jatkotutkimukset voisivat tarjota arvokasta tietoa nuorten päihteiden käytön kehityksestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Samoin jatkotutkimukset voisivat auttaa tunnistamaan tehokkaita keinoja nuorten päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.

Lähteet

- Ahlström, S. & Karvonen, S. 2015. Nuorten juomatavat Suomessa. Viitattu 25.5.2024. <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/alkoholi/nuorten-juomatavat-suomessa/>
- Ahmad, A. 2020. When the name matters: An experimental investigation of ethnic discrimination in the Finnish labor market. *Sociological Inquiry*, 90(3), 468-496. Ks. myös TEM / Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019. Viitattu 21.04.2024. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/aa7f4400-ab62-49a5-a9bc-89dfa49e3f93/content>
- Ansala, L., Hämmäläinen, U. & Sarvimäki, M. 2024. Integroitumista vai eriytyemisestä? Maahanmuuttajalapsen ja -nuoren Suomessa. Viitattu 1.6.2024. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/c059386f-aed0-4eca-b61a-b0eeaef2abca/content>
- Baumgartner, T. 2023. Maahanmuuttajien osaamista jää käyttämättä työmarkkinoilla. Viitattu 21.4.2024. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/maahanmuuttajien-osaamista-jaa-kayttamatta-tyomarkkinoilla/>
- Berg, P. & Myllyniemi, S. 2020. PALVELU PELAA. Viitattu 16.5.2024. <https://tietoanuo-rista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web.pdf>
- Bonfadelli, H., Bucher, P., & Piga, A. 2007. Use of old and new media by ethnic minority youth in Europe with a special emphasis on Switzerland. *De Gruyter Mouton*, 32(2), 141-170. Viitattu 22.04.2024. <https://doi.org/10.1515/commun.2007.010>
- Borsari, B. & Carey, K. B. 2009. How the quality of peer relationships influences college alcohol use. Viitattu 25.4.2024. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1080/09595230600741339#accessDenialLayout>
- Castaneda, A. E., Mäki-Opas, J., Jokela, S., Kivi, N., Lähteenmäki, M., Miettinen, T., Nieminen, S., Santalahti, P. & PALOMA-asiantuntijaryhmä. (2018). Pakolaisten mielenterveyden tukeminen Suomessa: PALOMA-käsikirja. 31.5.2018. Viitattu 16.6.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136193/7.8.PALOMA_KA%cc%88SIKIRJA_WEB.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Castrén, S. 2018. Motivoiva haastattelu huume- ja lääkeriippuvuuden hoidossa. Huume- ja lääkeriippuvuudet. Viitattu 31.5.2024. <https://www.oppiporssi.fi/oppikirjat/hlr00197>
- Coming of age: adolescent health. 2023. Viitattu 22.04.2024. <https://www.who.int/news-room/spotlight/coming-of-age-adolescent-health>

- Crocetti, E. 2017. Identity Formation in Adolescence: The Dynamic of Forming and Consolidating Identity Commitments. Viitattu 27.4.2024. <https://srcd.onlinelibrary.wiley.com/toc/17508606/2017/11/2>
- Danielsson, P. 2022. Nuorten väkivaltarikollisuuden määrä ja piirteet poliisin tietoon tulleen rikollisuuden valossa. Keskusrikospoliisi. Tiedusteluosasto, strateginen analyysi. Viitattu 02.06.2024. <https://poliisi.fi/documents/25235045/0/raportti-nuorten-vakivaltarikollisuus-poliisi.pdf/5707ff63-fce5-b1a3-83ed>
- Eid, M. & Castaneda, A. 2023. Ulkomaalaistaustaisten nuorten hyvinvointi tutkimusten ja tilastojen valossa. Viitattu 21.4.2024. https://tietoanuurista.fi/wp-content/uploads/2023/05/Ulkomaalaistaustaisten-nuorten-hyvinvointi-tutkimusten-ja-tilastojen-valossa_FINAL.pdf
- Geel, M V., & Vedder, P. 2009. The Role of Family Obligations and School Adjustment in Explaining the Immigrant Paradox. Springer Science+Business Media, 40(2), 187-196. Viitattu 22.04.2024. <https://doi.org/10.1007/s10964-009-9468-y>
- Haravuori, H., Muinonen, E., Kanste, O. & Marttunen, M. 2017. Mielenterveys- ja päihdetyön menetelmät opiskeluterveydenhuollossa: opas arviointiin, hoitoon ja käytäntöihin. Helsingissä 30.12.2017. Viitattu 14.6.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131873/URN_ISBN_978-952-302-722-0.pdf
- Haravuori, H., Muinonen, E., Kanste, O. & Marttunen, M. 2018. Mielenterveys- ja päihdetyön menetelmät opiskeluterveydenhuollossa: opas arviointiin, hoitoon ja käytäntöihin. 20.6.2016. Viitattu 15.6.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131873/URN_ISBN_978-952-302-722-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Huttunen, J. 2020. Mistä terveys syntyy? Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 6.5.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00928>
- Häkkinen, M. 2023. Huumeiden aiheuttama päihtymys, käytön ongelmat ja huumeriippuvuus. Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 2.5.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00414>
- Häkkinen, M. 2023. Kannabiksen terveysvaikutukset ja kannabisiippuvuus. Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 18.5.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01324>
- Häkkinen, M., Niemelä, E. & Väänänen, P. 2022. Päihteitä käyttävä nuori. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim, 138(2), 181-186. Viitattu 25.4.2024. <https://www.duodecim-lehti.fi/duo16657>
- Härkönen, J., Raitasalo, K., Lintonen, T. & Mäkelä, P. 2018. Mitä tapahtui nuorten alkoholin käytölle ja eri juomalajien kulutukselle vuoden 2018 lakiuudistuksen jälkeen. Viitattu

30.4.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/142703/YP2103_H%C3%A4rk%C3%B6nenym.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kaivola, T., Tammisto, M. & Ristola, M. 2020. Interventiomahdollisuudet huumeiden käyttäjien päihdeongelmiin somaattisen sairaalahoidon aikana. Viitattu 26.4.2024. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70123/2001_13.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kannussaari, K. & Järvinen, A. 2021. Kannabiksen ongelmakäytön tunnistaminen ja hoito. Viitattu 7.6.2024. <https://www.oppiportti.fi/oppikirjat/ote00222>

Karjalainen, K. & Hakkarainen, P. 2024. Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet. Viitattu 4.6.2024. <https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/paihteet-ja-riippuvuudet/huumeet/suomalaisten-huumeiden-kaytto-ja-huumeasenteet>

Kataja, K. 2018. Päihteiden sekakäyttö heijastaa sosiaalisia ja kulttuurisia arvoja ja asenteita. Viitattu 31.5.2024. <https://nordicwelfare.org/popnad/fi/artiklar/paihteiden-sekakaytto-heijastaa-sosiaalisia-ja-kulttuurisia-arvoja-ja-asenteita/>

Kauhanen, J. & Tiihonen, J. 2017. Huumeiden terveystriskit Suomessa - voiko niitä hallita? Viitattu 22.5.2024. <https://www.duodecimlehti.fi/duo13488>

Kieseppä, V. 2022. Mental health service use among immigrants living in Finland. Viitattu 29.04.2024. [Mental health service use among immigrants living in Finland \(helsinki.fi\)](https://helsinki.fi/mental-health-service-use-among-immigrants-living-in-finland)

Kirsimarja Raitasalo. 2024. Yhä useampi suomalaisnuori ei ole koskaan käyttänyt alkoholia - sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien käyttö on yleistä. Viitattu 25.04.2024. <https://thl.fi/-/yha-useampi-suomalaisnuori-ei-ole-koskaan-kayttanyt-alkoholia-sahkosavukkeiden-ja-nikotiinipussien-kaytto-on-yleista>

Kärkkäinen, H. & Säävälä, M. 2015. Maahanmuuttajien psyykkistä hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävät tekijät ja palvelus: systemaattinen kirjallisuuskatsaus. 10.4.2015. Viitattu 14.6.2024. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75031/TEM-jul_40_2015_web_09062015.pdf?seq

Käypä hoito -suositus. 2018. Alkoholiongelmat. Viitattu 3.6.2024. <https://www.kaypahoito.fi/hoi50028>

Käypä hoito -suositus. 2022. Huumeongelmat. Viitattu 3.6.2024. Saatavilla: <https://www.kaypahoito.fi/hoi50041>

- Laukka, P. 2022. Terveysliikunta - kuntoa, terveyttä ja elämänlaatua. Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 7.5.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00934>
- Marc N. Potenza, M.D. 2013. Biological Contributions to Addictions in Adolescents and Adults: Prevention, Treatment, and Policy Implications. Viitattu 25.04.2024. [https://www.jahonline.org/article/S1054-139X\(12\)00208-X/fulltext#%20](https://www.jahonline.org/article/S1054-139X(12)00208-X/fulltext#%20)
- Marttunen, M., Huurre, T., Strandholm, T. & Viialainen, R. 2013. Nuorten mielenterveyshäiriöt: opas nuorten parissa työskenteleville aikuisille. Helsingissä 28.8.2013. Viitattu 10.6.2024. [THL_OPA025_2013.pdf \(julkari.fi\)](https://thl.fi/opa025_2013.pdf)
- Matikka, A., Wikström, K. & Halme, N. 2015. Maahanmuuttajataustaisten nuorten hyvinvointi ja sen seuranta. Viitattu 21.4.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126929/URN_ISBN_978-952-302-522-6.pdf?sequence=1
- Michael G. Vaughn, MA, MALS, Matthew O. Howard. 2004. Integrated psychosocial and opioid-antagonist treatment for alcohol dependence: A systematic review of controlled evaluations. Viitattu 24.04.2024. <https://academic.oup.com/swr/article-abstract/28/1/3/1658757?redirectedFrom=fulltext>
- Mieli ry. 2021. Poikkeusolot kuormittavat erityisesti nuoria aikuisia ja naisia. viitattu 25.4.2024. <https://mieli.fi/uutiset/poikkeusolot-kuormittavat-erityisesti-nuoria-aikuisia-ja-naisia/>
- Mooney, L., & Saxon, A J. 2019. State-of-The-Art Treatment of Opioid Use Disorder. Elsevier BV, 91-104. Viitattu 24.04.2024. <https://doi.org/10.1016/b978-0-323-54856-4.00006-7>
- Nortio, E. 2020. Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019: tutkimusartikkeleita kotoutumisesta. Viitattu 20.4.2024. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162005/TEM_oppaat_10_2019_Tutkimusartikkeleita_kotoutumisesta_20012020.pdf?
- Peura, M. 2022. Huumeiden käytön sosiaaliset vaikutukset. Viitattu 12.6.2024. <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/huumeet-ja-laakkeet/huumeiden->
- Piispa, M. 2018. Nuuska ja nuoret - laadullinen selvitys nuorten nuuskan käytöstä ja hankintatavoista. Ehkäisevä päihdetyö EHYT. Viitattu 20.5.2024. https://ehyt.fi/wp-content/uploads/2020/06/nuuska_ja_nuoret_.pdf
- Raitasalo, K. 2024. Nuorten päihteiden käyttö ja rahapelaaminen - ESPAD-tutkimus. Viitattu 11.6.2024. <https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/paihteet-ja->

- Raitasalo, K., Karjalainen, K., Ruokolainen, O., & Markkula, J. 2024. Ulkomaalaistaustaisten nuorten päihteiden sekä tupakka- ja nikotiini tuotteiden käyttö Suomessa 2013-2023. 12.6.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/149310/URN_ISBN_978-952-408-286-0.pdf?sequence=1
- Rissanen, J. 2019. Nuorten alkoholikäyttöä ennustavat tekijät: kartoitus 15-16-vuotiaiden nuorten alkoholinkäyttötavoista ja syistä juomisen taustalla. Viitattu 5.5.2024. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/21895/urn_nbn_fi_uef-20191454.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Rosvall, M. 2020. Huumeiden ongelmakäyttö on lisääntynyt merkittävästi - nuorten ongelmakäyttäjien määrä suurempi kuin koskaan aiemmin. Viitattu 22.4.2024. <https://www.sss.fi/2020/11/huumeiden-ongelmakaytto-on-lisaantynyt-merkittavasti-nuorten-ongelmakayttajien-maara-suurempi-kuin-koskaan-aiemmin/>
- Rönkä, Sanna ym. 2020. Amfetamiinien ja opioidien ongelmakäytön yleisyys Suomessa. 23.04.2024. <https://www.duodecimlehti.fi/duo15450>
- Sairanen, S. 2015. Opiaatit - morfiini ja heroini. Viitattu 22.5.2024. <https://paihdelinkki.fi/tietopankki/tietoiskut/huumeet-ja-muut-paihdyttavat-aineet/opiaatit-morfiini-ja-heroini/>
- Saitz, R. 2007. Treatment of Alcohol and Other Drug Dependence. Viitattu 22.4.2024. <https://aasldpubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/lt.21339>
- Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Viitattu 9.6.2024. https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf
- Salomäki, S-M & Tuisku, J. 2013. Nuuska nuorten maailmassa. Nuorten käsityksiä ja kokemuksia nuuskasta ja nuuskan käytöstä. Suomen Syöpäyhdistyksen tilaustutkimus. Viitattu 26.05.2024. <https://cdn1.utbudet.com/storage/ma/9ba36afa9e2c4f60aebfdce75af3f355/f65d490e52e14e4a9b064d2b670b0399/pdf/E951FE6B04231BB58913344866C9520E8353564E/N>
- Savolainen, I. 2021. Nuorten addiktiokäyttäytyminen kytkeytyy kaverisuhteisiin. Viitattu 23.4.2024. Saatavilla: <https://www.tuni.fi/alustalehti/2021/04/08/vahvat-kaverisuhteet-voivat-suojata-nuoria-rahapeliongelmilta-ja-addiktioilta/>
- Scheffels, J. & Lund, I. 2017. Cute as candy: a qualitative study of perceptions of snus branding and package design among youth in Norway. Viitatti 28.05.202 <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28373248/>

Sutela, H. 2023. Maahanmuuttajien työllisyys Suomessa yli EU-keskitason - työmarkkina-asema heikompi kuin suomalaistaustaisilla. Viitattu 21.4.2024. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/maahanmuuttajien-tyollisyys-suomessa-yli-eu-keskitason-tyomarkkina-asema-heikompi-kuin-suomalaistaustaisilla/>

Särkelä-Kukko, M. 2020. Päihteidenkäyttö ja yhteiskunnallisen osallisuuden ongelmat. Viitattu 23.4.2024. Saatavilla: <https://paihdelinkki.fi/tietopankki/tietoiskut/paihteet-ja-yhteiskunta/paihteidenkaytto-ja-yhteiskunnallisen-osallisuuden-ongelmat/>

Tervahauta, M. 2023. Keskeiset huomiot väestön terveyttä ja hyvinvointia koskien ja miten niitä voidaan edistää uudessa sote-rakenteessa. Viitattu 13.6.2024. <https://thl.fi/documents/155392151/190159786/vaeston+terveys-+ja+hyvinvointikatsaus.pdf/dc97d685-4aab-88d8-3acf-69aa63d1fb6b/vaeston+terveys->

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2014. Kannabis ja terveys. Viitattu 12.5.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116243/Kannabis_ja_terveys_taitto_korjattu_2014.pdf?isAllowed=y&sequence=1

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. Etnoiksi ja nuorten kotoutumisen indikaattorit -hanke. Viitattu 10.5.2024. <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/maahanmuuttajien-terveys-ja-hyvinvointitutkimus-maamu-/etnokids-ja-nuorten-kotoutumisen-indikaattorit-hanke/etno>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2022. Alkoholi ja terveys. Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 29.4.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01120>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2023. Huumeiden käytön ja lääkkeiden väärinkäytön puheeksiottaminen. Viitattu 15.5.2024. <https://thl.fi/aiheet/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihde-tyo/puheeksiotto-ja-mini-interventio/huumeiden-kayton-ja-laakkeiden-vaarinkayton-puheeksiotto>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2024. Maahanmuuttaneiden lasten, nuorten ja perheiden terveys. Viitattu 15.5.2024. <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttaneiden-lasten-nuorten-ja-perheiden-terveys>

Tiihonen, J., Ojansuu, I. & Lehti, M. 2021. Päihdekäyttö ja riski syyllistyä muita vaarantaviin tekoihin. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim, 137(22), 2461-2466. Viitattu 22.4.2024. <https://www.duodecimlehti.fi/duo16538>

Tilastokeskus. 2023. Huumeisiin kuolleita vuonna 2022 edellisvuotta vähemmän. Viitattu 16.6.2024. <https://stat.fi/julkaisu/ckte7a0005dj90d09soc5utvm>

Turkia, M. 2022. Maahanmuuttajanuorena Suomessa. Viitattu 21.4.2024. <https://show-case.laurea.fi/blogiarkisto/pasova-syky-2022-fi/kaikki-maahanmuutosta/2022/maahanmuuttajanuorena-suomessa/>

Venäläinen, J., Fonselius, R. & Salminen, P. 2019. Nuuska nuorten urheilijoiden arjessa. Selvitys nuuskan välittämisestä ja nuuskaan liittyvistä asenteista joukkueurheilun toimintaympäristössä. Suomen Syöpäyhdistyksen tilaustutkimus. Viitattu 30.05.2024. <https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/frantic/syopa-jarjestot/Nuuska-nuorten-maailmassa.pdf>

Väisänen, A.-M., & Lanas, M. 2023. Nuoret yksilöllistävän koulukiusaamispuheen kohteena kiusaamista koskevissa asiakirjoissa. Nuorisotutkimus, 41(2), 3-17. <file:///C:/Users/Jeelle%20Foodle/Downloads/131280-Artikkelin%20teksti-287670-1-10-20230626.pdf>

Wikström, K., Haikkola, L. & Laatikainen, T. 2024. Maahanmuuttajataustaisten nuorten teveys ja hyvinvointi: Tutkimus pääkaupunkiseudun somali- jakurditaustaisista nuorista. Viitattu 6.6.2024. <https://core.ac.uk/download/pdf/20441833.pdf>

Kirjalliset lähteet

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2014. Laadullinen terveystutkimus. 1.-3. painos. Porvoo: Edita.

Nummenmaa L, Tuominen L. Opioid system and human emotions. Br J Pharmacol 2017; 175:2737-49.

Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. 2016. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. 2. painos. Turku: Turun yliopisto.

Vartiainen P, Heiskanen T, Sintonen H, ym. Health-related quality of life and burden of disease in chronic pain measured with the 15D instrument. Pain 2016; 157:2269-76

Kuvio

Taulukko 1: Aineiston haku ja rajaaminen	24
Taulukko 2: Hakutulokset	25
Taulukko 3: Analyysi - Aineiston pääteemat ja alateemat	26

Liitteet

Liite 1: Tutkijantaulukko	42
---------------------------------	----

Liite 1: Tutkijantaulukko

	Lähde	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimuksen menetelmät ja osallistujat	Tutkimuskysymyksen keskeiset tulokset	Huomioitavaa
1.	Abdulhamed, R., Lonka, K., Hietajarvi, L., Ikonen, R. & Klemetti, R. (2020)	Tutkia ahdistuksen ja masennuksen oireita sekä niiden yhteyttä syrjintään ja sosiaalisen tuen puutteeseen maahanmuuttajataustaisten nuorten keskuudessa.	Kvalitatiivinen tutkimus, jossa osallistujina olivat ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajataustaiset nuoret.	Kvalitatiivinen tutkimus, jossa osallistujina olivat ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajataustaiset nuoret.	Syrjinnän kokemukset ja sosiaalisen tuen puute lisäävät merkittävästi ahdistuksen ja masennuksen oireita maahanmuuttajataustaisilla nuorilla
2.	Berg, P. & Myllyniemi, S. (2020).	Tarkastella ulkomaalaistaustaisten nuorten hyvinvointia ja yhteiskunnallista osallisuutta nuorisobarometrin valossa.	Kvantitatiivinen kyselytutkimus, jossa tarkasteltiin suomalaisten ja ulkomaalaistaustaisten nuorten hyvinvointia ja heidän kokemustaan eri palveluista.	Ulkomaalaistaustaiset nuoret kokevat enemmän haasteita hyvinvoinnin ja yhteiskuntaan integroitumisen suhteen verrattuna kantaväestön nuoriin.	Nuorten kokemukset yhteiskunnan palveluista liittyvät heidän hyvinvointiinsa.
3.	Haravuori, H., Muinonen, E., Kanste, O. & Marttunen, M. (2018).	Kehittää ja arvioida mielenterveys- ja päihdetyön menetelmiä opiskeluterveydenhuollossa, erityisesti nuorten keskuudessa.	Kvalitatiivinen tutkimus, jossa tarkasteltiin opiskeluterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluiden vaikutuksia nuorten hyvinvointiin ja päihdeongelmien ehkäisyyn	Monipuolisten mielenterveys- ja päihdepalveluiden saataavuus parantaa nuorten mielenterveyttä ja vähentää päihdeiden käyttöön liittyviä ongelmia.	Tuo esiin menetelmien ja palveluiden kehittämistarpeita opiskeluterveydenhuollossa
4.	Raitasalo, K. (2024).	Selvittää nuorten päihdeiden käyttöä ja rahapelaamista Suomessa ESPAD-tutkimuksen valossa.	Kvantitatiivinen tutkimus, jossa analysoitiin nuorten päihdeiden käytön ja rahapelaamisen trendejä eri riskiryhmien, kuten maahan-	Maahanmuuttajataustaisten nuorten keskuudessa päihdeiden käyttö ja rahapelaaminen on keskimääräistä	Tuo esiin päihdeiden käytön riskitekijät nuorten maahanmuuttajaryhmissä.

			muuttajataustaisen nuorten, keskuudessa.	yleisempää, ja siihen vaikuttavat sekä sosiaaliset että kulttuuriset tekijät.	
5.	Savolainen, I. (2021).	Tutkia nuorten addiktiokäyttämisen ja kavereiden välisestä yhteydestä, erityisesti rahapelamisen ja muiden riippuvuuksien osalta.	Laadullinen tutkimus, jossa tarkasteltiin nuorten addiktiokäyttämistä ja sen yhteyksiä sosiaalisiin suhteisiin, erityisesti kavereihin.	Vahvat kavereiden suhteet voivat suojata nuoria rahapeliongelmilta ja muilta addiktioilta, kun taas heikot sosiaaliset suhteet voivat lisätä riskiä.	Kaverisuhteiden laatu vaikuttaa merkittävästi nuorten addiktiokäyttämiseen.
6.	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2024).	Tutkia maahanmuuttajataustaisen lasten, nuorten ja perheiden terveyttä Suomessa ja heidän kohtaamiaan erityisiä haasteita.	Katsaus, jossa käytettiin useita tilastotietoja ja tutkimuksia maahanmuuttajataustaisen perheiden ja nuorten hyvinvoinnista ja terveydestä Suomessa.	Maahanmuuttajataustaisen nuorten mielenterveysongelmat ja terveyteen liittyvät haasteet ovat yleisempiä verrattuna kantaväestöön, ja ne voivat lisätä riskiä päihteen käyttöön.	Korostaa kulttuurisen moninaisuuden huomioon ottamista terveyspalveluissa.